

≡ ATEITIS

1953 M.

NR. 2

VASARIS

KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

Ir aš matau gintini šiaurēs keliā,
I saulē degančius namus.
Ten pats vidudienis. Mergaitē skambina pietums
[varpeliais,
Ir jū skambējimas toks linksmas ir saldus.

Vytautas Mačernis

TURINYS

Jonas Borevičius, S. J. — Asmenybės brendimo keliu	25
Vladas Būtėnas — Poste (eil.)	26
S. S. — Vasario 16-ji ir jaunimas	26
O. B. Audronė — Mergaitei, Prikaltos rankos (eil.)	27
Alfa Sušinskas — Pelenų gyvybė	28
Ateitininkų ženklelis	28
Alb. Baranauskas — Tragedija žvaigždėtą naktį	29
Daiva Nauragytė — Regėjimas, Vasaros žiedai (eil.)	30
Pirmoji Lietuviškos Mokyklos laida	31
Prof. Dr. J. Meškauskas — Ateitininkas — fermentas visuomenėje	32
Alė Nakaitė — Mokykla ir gyvenimas	33
Ryžkimės ir laimėjimai	34
Aušra Bendoriūtė — žiemos naktim (eil.)	34
Į darbą bei mokslą (Rytinė Amerikos Stud. suvažiavimas New Yorke)	35
švenčių paraštė (pastabos pastabėlės)	36
Valis Kanapėnas — Vaiduoklis Trakų pilyje	37
Vytė Nemunėlis — Vilniaus gėlės (eil.)	37
Vilmana Karečkaitė — Upelis (eil.)	38
Paukščiai, vabalai ir kupranugariai	39
Mykolas Linkevičius — Jaunos dienos (eil.)	39

SPORTAS

Arius Vydas — Sportiškiausias sportas	40
KREIVOS ŠYPSENOS	41

DARBAI IR ŽMONĒS

G. M. — Dr. Veronika Karvelienę prisiminus 42

ATSKLEISTA KNYGA

J. B. — prof. J. Eretas apie Rusiją liečiančias knygas	45
Milašiaus kelias į pasaulį	45
A. V ē g ē l ē — Purvynas Klausučių ūlytėlėje	46
A. D. — Po tėvynės dangum	46

PLAČIAME PASAULYJE

Viršelyje — Lietuviškas jaunimas šoka tautinius šokius Amerikos didmiesčio gatvėje (Chicagoje) parado metu. Nuotr. P. Labanausko. 29 psl. piešinys Gr. Botyriaus.

1953 METAI

VASARIS — FEBRUARY

NR. 2

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

VYR. REDAKTORIUS — Paulius Jurkus

REDAKCIJOS KOLEKTYVAS: J. Baužinskas, K. Kudžma, G. Macelytė.

Redakcijas ir administrācijas adresas:

"Ateitis", 680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y., U. S. A.

PRENUMERATA metams: \$4.00 pagal U. S. dol. kursą

Garbēs prenumerata metams \$10.00.

Atskiro nr. kaina 40 ct.

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August, by the

Lithuanian Catholic Youth Association "Ateitis",
680 Bushwick Ave., Brooklyn 21, N. Y.

Subscription \$4.00 per year.

Single copy 40 cents.

Entered as second - class matter at the post office at
Brooklyn, New York, March 31, 1950 under the Act
of March 3, 1897.

ASMENYBĖS BRENDIMO KELIU

Jonas Borevičius, S. J.

“Susikaupimas yra laikas, kuriame gimsta ir bręsta asmenybės, formuojančios gyvenimą ir sprendžiančios jo problemas.”

Kiekviename laiko tarpsnyje atskiras individas ir visuomenė turi savo ypatingą paskirtį. Kiekviena epocha turi savo specifinę kryptį, eiles didžiųjų problemų. O vistiek nūdieninio gyvenimo arenoje sutinkame jų daugiau, nei kitados. Todėl neabejotinai šiandien yra reikalingos ypatingai stiprios asmenybės, subrendusios amžinų vertybių šviesoje, nes tik jos teįstengs išnarplioti modernaus gyvenimo komplikuo tą raizginį ir vesti žmoniją teisingumu ir meilės keliu geresnėn ateitin.

Dabarties didieji žmonijos bičiuliai, jautriai išgyvendami chaosą žmogaus sukurtoje gyvenimo vertybių skalėje, iškalbingai nurodo ateičiai vienintėlę protingai galimą kryptį didingo choralo žodžiais: “Arčiau prie Tavęs, mano Dieve”. Nuostabiai įdomus sutapimas. Juk šie žodžiai buvo paskutinis atsiveikinimas Atlanto gelmėn smingančio vandenų milžino — “Titaniko”.

Pasukti, tat, gyvenimo vairą Dievybės link, pasirenkant Ją vyriausiuoju savo tikslu, apvaldančiu visą žmogų bei visas jo veiklos sritis, yra pirmoji pareiga modernaus žmogaus, susirūpinusio šviesiu rytojumi. Tačiau norint artėti prie pasirinkto idealo, leisti šviesti jo dieviškajai šviesai bei tiesiai chaotiškam žmogaus dvasios pasaulin visa tvarkančia galia, reikalinga dar ypatinga žmogaus pastanga. Be josios nėra įmanoma pačiam kilti, nei kelti kitus. Ji yra pagrindas turtingai asmenybei kurti ir dalyvauti žmogaus sudievinimo procese, skirto jam paties Visagalio. Pedagogai vadina ją **autokritika**. Tai yra stebėjimas paties savęs, savo vidaus pasaulio, polėkių bei visos laikysenos ir derinimas su pasirinktu idealu. Visai žmonijai ir ypatingu būdu visai krikščionijai šis idealas buvo, yra ir bus vienintelis, tobulas ir atbaigtas visuose pilnutinio žmogiškumo bruožuose, — tai Jėzus Kristus.

REIKALINGUMAS. Autokritikos reikalą asmenybės kūryboje iškelia jau antikinė filosofija: “Cognosce te ipsum”, — pažink pats save! Žmogus, neatlikęs šios pareigos, savęs nepažinęs, nesupranta savo charakterio, neįžvelpia į jo struktūrą nepastebi žmoguje esamų teigiamybių bei neigiamybių, — todėl jis ir negali dalyvauti asmenybės kūryboje, kuri reiškia savęs derinimą su idealu, ar-

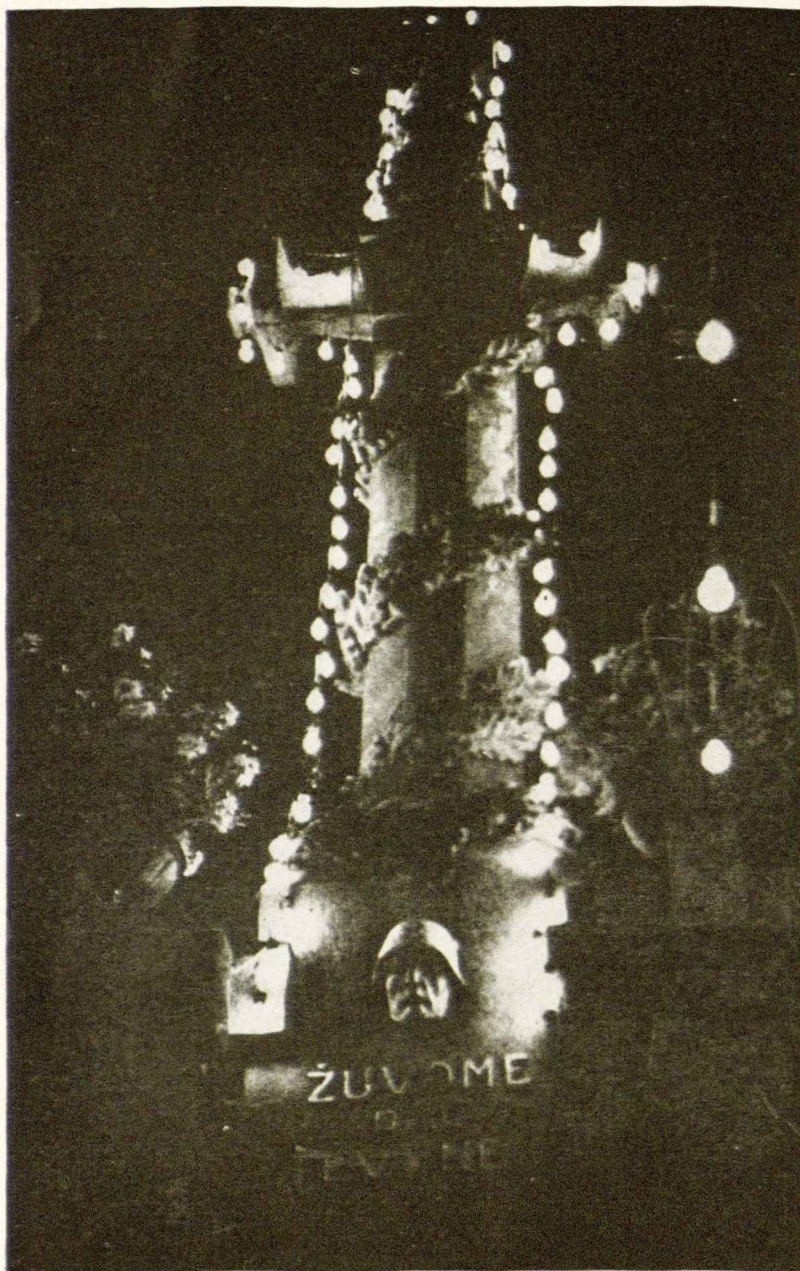
tėjimą prie jojo. Ši tikrovė yra ypatingai svarbi jaunimui, prieš kurį yra atskleisti gražiausi ateities horizontai. Ir kiek subyra gražių jaunystės vilčių, svajonių, kai jaunuol's, mergaitė, besidžiaugdami nerūpestingomis jaunystės dienomis, pamiršta praturtinti savo asmenybės gražiais, šviesiais bruožais, darančiais juos artimais Dievui, maloniais artimui vertingais savo tautai ir savo pačių laimės nešėjais.

BŪTINUMAS. Drąsiai ir didingais žodžiais Kristus formuluoja amžiais žmonijos išsiilgtą idealą — būti panašiais Dievui: “Estote perfecti, sicut Pater vester coelestis perfectus est, — būkite tobuli, kaip jūsų dangiškasis Tėvas!” Tai paskelbti tegalėjo pats Dievas, vedinas didžios meilės savo tvariniui, žmogui. Bet to, siekti tėra įmanoma tik stebint ir derinant save su anais dieviškai atbaigtais pilnutinio žmogiškumo bruožais, kurie gražiausiomis spalvomis šviečia mums Kristaus asmenyje. Kiekvienas tikrasis menininkas, siekdamas savo atbaigimo, su didžiausia meile, įsijautimu bei pasiaukojimu stebi ir studijuoja didžiuosius mokytojus. Juos stebėdamas, nugali savo menkumą, pasisemia šviesaus įkvėpimo didingai kūrybai. Be menin's autokritikos joks menininkas nepasieks meninio atbaigimo, pilnumos. Siekdami asmenybės atbaigimo, mes stebime giliai įsijausdami tobuliau-rią Tvėrėjo plane numatytą žmogaus formą, besireiškiančią Kristuje, deriname su jąja savo dvasios pasaulį: visą laikyseną, nuotaikas, ryžtus, siekius, polėkius, pareigos supratimą Dievui, Tėvynei ir artimui. Mes siekiame tobulinti, stiprinti mummyse tai, kas yra gera, kilnu, ir šalinti, kas yra svetima Kristaus dvasiai. Štai krikščioniškoji autokritika. Ji veda mus prie tikrojo dvasios kultūrinimo, kuris esmėje yra žmogaus sudievinimas — viso atnaujinimas Kristuje, kad to'ciu būdu jis galėtų dalyvauti dieviškame gyvenime ir laimė'e, dalinai jau čia žemėje ir pilnai amžinybėje.

Jeigu šiandien krikščioniui yra priimamas nutolimas nuo krikščioniškojo idealo, Kristaus dvasios kasdienos gyvenime, tai to priežastis yra krikščioniškosios autokritikos stoka! Krikščioniškos autokritikos dėka kristalizuotas vidaus pasaulis duos kiekvienam individui aiškią, tvirtą laikyseną, konkrečius uždavinius, kuriuos jis turi atlikti visuomeniniame bei socialiniame gyvenime.

(nukelta į 34 psl.)

Paminklas žuvusiems kariams Kauno kapinėse Vasario 16 naktį.

Nuotr. V. Maželio

VASARIO ŠEŠIOLIKTOJI IR JAUNIMAS

Vasario 16 daugumai jaunimo dar nėra praeities šventė. Tik patys jaunesnieji nėra jos išgyvenę Lietuvoje, ir apie ją žino tiksliai iš vyresniųjų pasakojimų. Visi kiti gerai prisimena, kaip ji buvo minima mokyklose, kaime ir mieste. Tauta gyvena ne praeitimi, ne prisiminimu Vasario 16 akto, bet jo realiomis išdavomis: atgauta laisvė ir atkurta nepriklausoma valstybė. Pasakojimai, kaip Vasario 16 aktas buvo pasirašytas ir savanorių krauju gintas, tiksliai stiprina pasiryžimą laisvę ginti ir ją išlaikyti.

Jaunajai lietuvių kartai nebuvo net suprantama, kaip Lietuva galėjo būti kada be laisvės. Laisvėje ji buvo gimusi, joje užaugusi ir su ja suaugusi. Dėl to ir lietuvių tautos tragediją jaunimas daug skaudžiau išgyveno negu vyresnieji, matė ir juodo ir balto. Kada vyresnieji kartais daugiau buvo susirūpinę, kaip išsaugoti savo gyvybę, šeimą ar turtą, jaunesiems labiausiai gėlė širdį, kad jų gimtoji žemė yra prieš trypiama. Jie dažnai griebdavosi labai rizikingų žingsnių. Gerai žinoma, kaip Nepriklausomos Lietuvos mokyklų jaunimas, nepaisydamas jokių draudimų ir pavojų, pietu stėjo prieš bolševikų pastangas jį sukomunistinti. Yra buvę visa eilė aštrių incidentų mokyklose ir prievartos demonstracijose. Patriotizmas neleido jaunimui savęs laužyti ir veidmainiauti. Laisvė jam buvo brangi, širdyje išnešiotą, iš jos neišimama net ir dedelės grėsmės metu. Ji buvo išugdyta Vasario 16 akto. Jaunimas ja gyveno ir alsavo, augo savarankus, kūrybingas ir pasiėmęs didžius darbus nuveikti, kad Lietuva išeitų toli į pasaulį — šviesi ir kūrybinga.

Galima suprasti, kokia yra didelė tautai nelaimė, kai ji to savo, laisvėje brendusio jaunimo netenka, kai jo šviesios dienos užtemdomos sunkių smūgių, kai jaunystė praeina nezūdydėjusi didžiais darbais savo nepriklausomai valstybei. Tiesa, ir šiuo sunkiu metu mes žinome karžygiškų jaunimo darbų, nepaprastos drąsos ir aukos žygių, prieš kuriuos lenksis kartų kartos, nors jų kapai Lietuvoje mums liks nežinomi. Tai žuvę partizanai, savanorių vaikai, jų pėdėmis nuėję. Mes žinome ir tremtyje gražių pavyzdžių, kaip jaunimas tebede-

Vladas Būtėnas

P O S T E

*Daug prisagstytų Viešpaties žvaigždžių
Skliautuos šią naktį šviesią.
Kabos jos ten iki gaidžių
Melsvų skliautų melsvam pavėsy.*

*Paskui pazarai suliepsnos rytuos, —
Žydės sodybos ir šilai auksiniam fone.
O šviesiai saulei tekant salituos
Kovų aidai iš klonių...*

Š. Lietuva, 1944 m. liepos 26 d.

O. B. Audronė

M A R Y T E I

Nubėgo margos vasaros
Ir naktys mėnesienų,—
Nubėgo nesustodamas
Kvapumas žalio šieno.

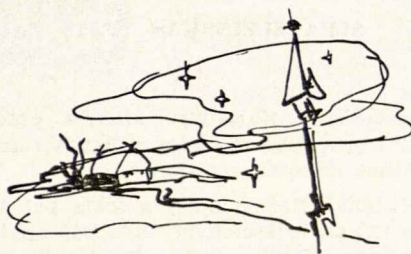
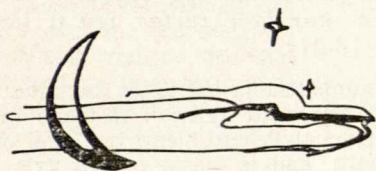
Išbraidėme lankas plačias,
Žalius, žalius atolus
Ir nežinojom siausdamos,
Kaip mūs dalia nutolus.

Jaunystė plaukė upėmis,
Sūpavos ežeruose;
Jaunystė ėjo gretose,—
Tavęs ir jų gailiuosi!

Ir nežinojom krykšdamos,
Kad dienos tokios mažos,
Kad braukė dalia ašaras,
Mūs ateitį įrašius.

Gal nūn klajoji lūkesiu,
Gal tu vėlė dausose,—
Šiurpių dienų nevaliose
Rauda neišraudosi.

Pavasariai ir vasaros...
Nepaslėpėm nei vieno,—
Ir mūs dalia, kaip ašaros,
Kaip badančios rugienos.

PRIKALTOS RANKOS

Ir vėl buvau namie, ir vėl mačiau šią naktį,—
Jie susirinkę buvo ten visi,
Kai prieblanda palšais sparnais pradėjo plaktis,
Kai gėso jau diena šviesi.

Jie sėdos užu stalo ir žegnojosi plačiai,—
Pro langą švytavo mamos skarelė ir pečiai,—
Užustalėj visa šeima drauge sėdėjo,
Tik aš viena kažkur, dar neparėjus.

Skubėjau seno kaimo dulkančiu keliu, nustebus,
Ir nežinodama, kam užtrukau kažin kur,
Nes žiburyš jau įžiebtas virš stalo dega,
Ir jie visi, tik be manęs, jau susirinkę...

Kai įžengiau viena per seną slenkstį,—
Mačiau, jog nei nustebo, nei nudžiugo sėdinčių
Sesuo dar staltiesę nuėmusi sulankstė, [veidai,
Neapkabino, nebeprišoko, kaip kadais,

Tik, mostu į užstalę pamojusi, man rodė
Ten sukryžiuotas ir prikaltas dvi dideles rankas,—
Ir supratau kiekvieną josios liūdną žodį,—
Buvau tokia išvargusi, tokia menka —

Ties rankom tom suklupusi žemėn parpuoliau,—
O Viešpatie, o Viešpatie, gana, gana, gana...
Aš nieko Tau neatnešu, tik skausmą brolių,—
Po kryžiumi tebekeliauja vis klaikioji eisena.

ga gimtojo krašto meile, kaip visą save jam aukoja, kad laisvės aušra greičiau prašvistų. Vis dėlto turime pripažinti, kad lietuvių tautos nelaimė jos jaunąją kartą skaudžiai palietė, namie ir svetur, ir reikės mums ugdytis vėl laisvo, jokios svetimos įtakos nesudrumsto jaunimo, kuris ant savo pečių imtų ateities darbų našta. Jo auga, o kartu ir mūsų rūpestis sava tautai jį sveiką ir stiprą išlaikyti.

Cia Vasario 16 mums ateina talkon jau savo praeitimi, kaip ir visi mūsų tautos didieji ir šviesieji žygiai. Jais gyvena tauta net nelaimėje ir jais ugdos nauja karta būsimai laimei. Vyresniųjų uždavinys leisti jaunesiems pažinti, kiek stiprybės, meilės ir paskatinimo aukotis duoda savo tautos praeitis. Ją reikia skleisti kiekviename žingsnyje ir ja tiesiai reikia gyventi kiekvienos tautinės šventės proga. Jaunimas geriausiai supranta tik pavyzdį, tik gyvu krauju alsuojančią meilę tam, kas sava ir brangu. Jis turi suprasti, ko nustojome, iš pačios vyresniųjų širdies. Kaip kitaip jį galima uždegti tautos idealų meilei? Kur tik susvyruoja vyresniųjų meilė savo kalbai ir praeičiai, ten šąla ji ir jaunųjų jausmuose. Ji turi būti nuolat

kurstoma. Vasario 16 kasmet duoda progos apie tai pagalvoti.

Ji duoda progos ir giliau pažiūrėti į lietuvių tautos tragediją, ypač ateitininkams. Lietuva buvo parblokšta galinesnės fizinės jėgos, brutalaus žmogaus, bet už to žmogaus pečių, kaip durklas, buvo taip pat brutali ideologija, kuri nešė visiems tą pačią vergiją, tik ne visus įstengė parblokšti. Kai žmogus paliauja tarnavęs Dievui, kai jis nebenori Jo įstatymais remtis, jis pasiremia žmogžudžio įstatymu: kas stipresnis, tas ir viršesnis. Paviršiun išplaukia neapvaldyti, žvėriški žmogaus polinkiai. Mes esame to sužvėrėjusio žmogaus auka, auka ir tos ideologijos, kuri ilgai žmogų telaikė gyvuliu. O gyvulių pasaulyje tautų nėra, yra tik tai bandos. Lietuvių tautą anie plėšrūs žmonės ir laiko tartum kokia kaimene, sklaidoma ir gainiojama marksistiniu botagu. Turime vilties, kad jis bus atimtas iš sugyvuėjusio žmogaus rankų, bet nėra visai tikra, kad jis nepakliūs į kitų rankas. Tautų santykiai gali tik tada pasikeisti, jei jie bus paremti dešimčia Dievo įsakymų, kaip remiamas jais atskiros žmogaus gyvenimas. Dievo draudimas nežudyti apima ir tautas, ne vien paskirus žmones.

S. S.

PELENŲ GYVYBĖ

ALFA SUŠINSKAS

Pelenų trečiadieniu Katalikų Bažnyčia pradeda gavėnią, kuri yra pasiruošimo metas sutikti Viešpaties Jėzaus Prisikėlimo šventei.

Gavėnia Katalikų Bažnyčioje yra tokia pat sena, kokia sena yra ir pati krikščionybė: nuo pat apaštalių laikų gavėnia buvo praktikuojama krikščionių gyvenime.

Gavėnios prasmė yra labai gili ir reikšminga.

Gavėnios metu krikščionis atgaila, malda ir rimtu susimąstymu kreipia savo gyvenimą dvasinio atsinaujinimo ir vidinio persikeitimo kryptimi, siekdamas savyje sukurti geresnį žmogų ir tobulesnį krikščionį.

Gavėnia pradedama pabarstant žiupsnelį pelenų ant tikinčiųjų galvų.

Patys pelenai savaime reiškia sunaikinimą ir sunykimą. Bet krikščionybės akimis Bažnyčios liturgijoje pelenai įgauna visai kitą prasmę: čia jie reiškia naujo gyvenimo pradžią ir beprasidedančią naują dvasinę gyvybę...

Norint pradėti naują dvasinį gyvenimą, pirma reikia atsisakyti savo senojo gyvenimo; kitais žodžiais betarient, pirma reikia senasis gyvenimas su visomis jo blogybėmis sunaikinti (dėmėtasis ir nudėvėtasis dvasinis drabužis reikia paversti pelenais...).

O šioje žemėje nėra žmogaus, kuris neturėtų savyje to, ko jis norėtų neturėti, ko norėtų jis atsikratyti.

Ši sunkų savęs gryninimo darbą krikščioniui lengvina pasitikėjimas Viešpaties gailestingumu; į pagalbą čia ateina viltis, kad dvasiškai šviesėjančiam žmogui Viešpaties gailestingumas atleids daugiau, negu motinos meilė savo vaikui.

Dėl to gavėnios pradžioje pelenų žiupsneliu ant galvos pabirus, krikščionies, dulkėtojo žemės keleivio, širdis kreipiasi į Meilės Viešpatį, sakydamas psalmisto Dovydo 129 psalmės žodžiais:

— Iš gilybės šaukiuos į Tave, Viešpatie! Viešpatie, išgirska mano balsą. Tegul Tavo ausys kreipia dėmesį į mano maldavimą balsą. Jei Tu laikysi nusikaltimus atmintyje, Viešpatie, kas išlaikys? Bet Tu nuodėmes dovanoji, kad Tau būtų tarnaujama su

pagarba. Aš turiu vilties Viešpatyje, mano siela remia savo viltį Jo žodžiu; laukia mano siela Viešpaties labiau, kaip panaktiniai aušros. Nes Viešpatyje yra pasigailėjimas ir gausus yra jame atvadavimas.

Tačiau nepakanka vien vilties, vien pasitikėjimo Viešpaties gailestingumu, norint dvasiškai persikeisti ir nauju žmogumi Dievo akyse pasidaryti: dar reikia ir atgailos už savo iš tiesaus kelio iškrypusius darbus.

Savąja atgaila žmogus stengiasi atitaisyti ir atverti savo bloguosius poelgius. Bet atgaila nėra žmogaus pasizeminimas ar susinaikinimas; ji nėra žmogaus išsiniikinimas; ji nėra desperacija...

Atgaila yra ryžtingas, skaidrus dvasinis žmogaus kilimas aukštyn į siekiamąjį išganyimo idealą. Atgaila yra kelias, vedąs iš gyvenimo griuvėsių, iš pelenų, į naują, šviesų ir nebesudraskytą gyvenimą. Tikra atgaila yra žmogaus dvasinio prisikėlimo pradžia; ji yra savęs įvertinimas Viešpaties akivaizdoje; atgailaujančiame žmoguje iškyla tikroji žmogaus garbė bei jo vertė. Atgaila yra siekimas būti tikru žmogumi ir tikru krikščionimi.

Pelenų diena Bažnyčia mišiose yra parinkusi labai gražią atgailos dvasiai tinkamą Evangelijos ištrauką:

— Pasninkaudami (vadinas, atgailaudami) nebūkite paniūrę kaip veidmainiai: nes jie perkreipia savo veidus, kad pasirodytų žmonėms pasninkaujant. Iš tikrųjų, sakau jums, jie atsiėmė savo užmokestį. Tu gi, kai pasninkauji, pasitepk savo galvą ir nusiprausk savo veidą, kad ne žmonėms rodytumeis pasninkaujant, bet savo Tėvui, kuris mato slaptoje; ir tavo Tėvas, kuris mato slaptoje, atsilygins tau.

Nekraukite sau turtų žemėje, kur rūdys ir kandys gadina ir kur vagys iškasa ir vagia, bet kraukite sau turtus danguje, kur nei rūdys nei kandys negadina ir nepavagia. Nes kur tavo turtas, ten ir tavo širdis (Mt. 6, 16-21).

Pelenai simbolizuoja mirtį ir išnykimą tik tam, kieno širdyje nerusena kaitrioji tikėjimo liepsna; gi tikinčiajam pelenai Pelenų dieną yra labai prasminga kalba, bylojanti, kad iš blogio pelenų kyla dieviškosios malonės gyvenimas.

Gavėniniai pelenai veda žmogų maldos ir atgailos keliu į Velykinį Prisikėlimą, įprasmindami dvasios ir kūno kentėjimus erškėčiuotuose gyvenimo vieškeluose.

ATEITININKŲ

ŽENKLELIS

Kai nešiojame ateitininkiską ženklėlį atlape, ar pagalvojame, kada jis atsirado. Jo istorija nesiekia mūsų organizacijos pirmųjų metų. Šiemet jam sueina tik 25 metai.

Po Palangos reorganizacinės kon-

ferencijos, kai ateitininkija susiskirstė sąjungomis, atsirado gyvas reikalas sukurti savo emblemą — ženklėlį, kuris apjungtų visus ateitininkus.

Jį suprojektavo dail. A. Tamošaitis, kuris šiuo metu gyvena Kanadoje. Jis įvedė į ženklėlį lietuviškus motyvus. Bendra forma primena tulpės žiedą. Iš šonų yra stilizuotos lelijos, kurios savo kotais apgaubia žemės skritulį, — ant jo Gedimino stulpai.

Vidurinė ženklelio dalis — erdvė yra atvirkščio skydo formos. Centre spindi saulė, iš savo spindulių sudarydama kryžių.

Pagal projektą visom trim sąjungom ženklelis buvo tas pats, skyrėsi tik savo spalvose. Moksleivių — sidabrinis; vidurinė dalis, kur šviečia saulė ir kryžius, žalios spalvos emalis. Studentams — auksinis, vidurinė dalis tamsiai raudonos spalvos emalis. Sendraugiams — auksinis, vidurinė dalis tamsiai geltonos spalvos emalis.

Gyvenime tebuvo vartojami tik moksleivių ir studentų ženkleliai, sendraugiai jo nepasigamino.

Ženklelis buvo priimtas At-kų Fed. Vyriausios Valdybos 1928 m. balandžio 18 d.

— Tegyvuoja klasės seniūnas Jurgis Dauba!

Už jo gabumus ir charakterį, Daubą išrinkdavome seniūnu kiekvienais mokslo metais. Kandidatų daugiau nė nebūdavo, išskyrus tas dvi, tris pavardes, kurias pasiūlydavo pats Dauba. Žinoma, kandidatūrą jie tuoj atsiimdavo, ir rinkimai būdavo išspręsti. Per pertrauką seniūną triukšmingai išmesdavom palubėn ir nešiodavom ant rankų.

Šeštoje klasėje, atsimenu, iškilmės tėsėsi ilgiau, negu paprastai, nes Dauba šia proga pasakė kalbą. Užklupo skambutis. Jis galvotrūkiais išbėgo skolintis lotynų kalbos žodyno, tačiau visur pas kaimynus jau šnekėjo mokytojai. Tik iš penktos klasės gale koridoriaus dar kyščiojo galvas ir kažkas išmetė seną popierinį karvelį. Seniūnas ten pamėgino laimę ir žodyną gavo iš vienos penktokės. Tokia buvo šios istorijos pradžia.

Žodynas atrodė naujutėlis — aplenktas braškančiu popieriu, su kaspiniais, kvepiantis avietėmis.

— Kas paskolino?

— O, čia vienas gražus žmogus.

Netrukus įėjo mokytoja, mes viską užmiršome ir tą dieną seniūno elgesy nepastebėjome nieko ypatingo. Tik daug vėliau kažkas gyrėsi tada matęs jo didelį susijaudinimą: „visas raudonas, ir nuolat žiūrėjosi į veldroduką“. Nežinau, kiek čia tiesos, bet jau po dviejų, trijų dienų visiems susidarė įspūdis, kad seniūnas šalinasi savo klasės: kas pertrauką eidavo pas penktokus, ir su jais taip susidraugavo, kad šachmatų turnyre užsirašė lošti už jų klasę. Mes tuo užsigavome ir pradėjome graužtis dėl šitokios „paniekos“, — jautėmės neužsitarnavę. Seniūnas, greičiausia, to visai nė nenujautė. Kartą šeštadienį jis mums tarė:

— Šiandie po piet ketinu eit į svečius pas dėdę... Jūs, turbūt, pažįstat, ar ne?

Seniūno dėdę pažinome visi, — jis pardavinėjo raumenines dešras. Žiemą vasarą jį galėjai matyti nedidelės mėsinės tarpduryje su prikyšte ir su skardiniu rageliu rankoje. Artinantis klientui, ragelį prisidėdavo prie ausies: buvo kūrčias.

— Tai sudarykite man kompaniją.

— Kodėl? Vienas bijai eit? Ką sakys, pamatęs visą gvardiją.

— Nieko nesakys; daugiau žmonių, tai linksmiau.

Norėdamas sužadinti mūsų smalsumą, seniūnas papasakojo apie dėdės pypkių rinkinį, tikrą kolekciją, žinomą visame mieste. Taigi, vakare susirinkome šeši ar septyni Beržų aikštėje prie statulos, kaip jo buvo sakyta. Padangė murksojo apsiniaukusi; aplink mus nuo šakų leidosi sausi lapai, kuriuos naktį vėjas nešiodavo po miestą. Seniūnas atėjęs nustebo:

Alb. Baranavskas

— O kur Stankus?

— Kam jo reik...

— Kodėl neatsivedėt! piktai suriko Dauba.

Stankus buvo nelabai įdomi žmogystė: nesportavo, žiemą avėdavo siūtinius batelius ir nuolat juokdavosi be regimos priežasties. Jis pasižymėjo tik vienu: mokėdavo gryniausiu vokišku akcentu pasakyti Mehrere Flugzeuge wurden abgeschossen. Kai ištardavo šiuos žodžius gatvėje, praeiviai atsigrėždavo ir imdavo dairytis. Seniūnas liepė jį tuoj atvesti.

— Paimsime dėl tų „Flugzeuge“.

Trejetas mūsiškių nubėgo į Vaisvandenių skersgatvį ir atgabeno šil-tai aprengtą, kvatojantį Stankų.

Dėdienė, regėdama svečius, nudžiugo ir skėstelėjo rankomis. Palikusi mus tamsiame salionėly, jina išbėgo šukuotis ir po to atvedė dėdę, kuris mūsų išsigando.

— Kieno tie vaikai?

— Ar nematai Jurgio? — suriko dėdienė.

— Kokio Jurgio?

Paaikėjo, kad senelių akys jau penki metai neregėjo savo giminaičio. Mes paeiliui artinomės prie ragelio sveikintis ir pasiteiravome apie minėtas pypkes. Dėdė nurimo ir atrakino spintą, kurioje pamatėm daugybę senoviškų cibukų iš porceliano, odos bei arklio ašutų. Jis prašė nieko neliesti rankomis; apie išmėginimą nebuvo nė kalbos. Tuo tarpu dėdienė sušildė arbatą, užžibino lempą ir liepė sėst prie stalo. Viena kėdė liko tuščia; dėdienė riktėlėjo:

— Gražina!

Kažkur gilumoj atsiliepė neaiškus balsas!

— Ką?

— Eik gert arbatos.

Paskum tarė Daubai:

— Šimet laikom gimnazistę; pažįstami su tėvais — tur Vyšniakalny malūną.

Jurgis siekė arbatinuko, ir jam keistai virpėjo ranka.

Pamačiusi mūsų kompaniją, Gražina sustojo ant slenksčio. Jos plaukai buvo tamsūs, akys rudos, o veiduose — duobelės. Dėdienė, nepakildama iš vietos, ištisė ranką ir patraukė ją už sijono.

— Eik sėst; čia mūs giminaitis su draugais.

— Labą vakarą, — tarė seniūnas.

— Labą vakarą... — atsakė jam Gražina.

Nuleidusi akis, ji apkeliavo stalą ir atsisėdo šalia seniūno. Pasidarė linksmiau. Stankus, nieko nelaukdamas, ėmė pasakoti savo anekdotus; kai kurie buvo dar negirdėti, taip kad plyšome juokais. Matydamos linkmybę, dėdė paprašė viską pakartoti į ragelį, dėdienė, mėgindama jam perduoti mūsų draugo sąmojų, viską beviltiškai sujaukė, ir senukas nusispiovė. Gražina šyptelėjo

Daiva Nauragytė

REGĖJIMAS

Tyliai, tylutėliai
Žvalgosi šešėliai,
Šaltyje pamėlę,
Sniege susigūžę.

Vakaro ir vėliai
Susilaukę vėjai
Audžia pamažele
Migdančią dainužę.

Namas pamiškėlėj —
Švyti žiburėlis,
Vėjas, pasikėlęs,
Kamine suūžia...

Ak, bet štai ir vėliai
Nyksta žiburėliai,
Ir belieka sielai
Tik svaja sudužus.

VASAROS ŽIEDAI

Su žiedeliais margais
Sutikau aš tave,
Mūsų kaimo takais
Mes parėjom drauge.

Tau kepurę kaišiau
Raudonais dobilais,
Kad mums būtų gražiau
Parkeliauti takais.

Ant aukštųjų beržų
Juokės saulė tada,—
Už laukų, už daržų
Nuskambėjo daina.

Su žiedeliais margais
Sutikau aš tave,
Ir linksmi, kaip vaikai,
Mes parėjom drauge.

iš viso du ar tris kartus. Ji buvo nešneki ir tik protarpiais atsakinėjo seniūnui, kuris jai tarnavo prie stalo ir stengėsi būti galantiškas. Jo širdies reikalai dabar jau niekam nebebuvo paslaptis, nors mūsų Stankus susipro-tėjo tik einant namo ir, nusteбіntas savo išminties, tyliai švilpterėjo:

— Tai tu iš jos tada pasiskolinai žodyną...

— Susigėdome dėl tokios lėtos mūsų draugo galvosenos, ir į jo pastabą atsakė gniuždanti tylą.

Spėju, kad kitą vizitą kurčiam dėdei seniūnas padarė kitą savaitę. Paskum jo apsilankymai pradėjo kartotis be skaičiaus. Po Visų šventės vieną rytą, kai pirmąsyk pasnigo, Stankus iš kažkur gavo žinių, kad seniūnas eina pas dėdę kasdien. Neiškentėm nepatraukę už liežuvio jį patį.

— Duodu tai mergaitei lotynų kalbos pamokas. Dėdienė prašė.

Daugiau jis nedarė nė žodžio, bet mums užteko ir tiek. Tyliai paspau-dėme jam alkūnę. Juokėsi vienas Stankus, mes išdrįsime tik nusišypsoti. Vaizduotėje matėme dvi ant Jokanto palinkusias galvas lempos geltoname rate, dėdės rageliui simboliškai kyšant iš patamsės...

Nors seniūnas iš prigimties buvo užsidaręs, jo laimė retkarčiais vis dėlto prasišviesdavo išorėn, kaip žiburys pro tankumyną. Žinoma, tik aki-mirkai; šypsena tuoj ištirpdavo, ir svajonės jį nunešdavo toli nuo klasės draugų.

Kalėdoms miestą užvertė sniegas. Jurgį Daubą pagavo melancholija: šventės jam nešė atsiskyrimą, dvi savaites Zanavykuose netoli Barzdų, kur jo tėvas laikė užkandinę "Kvepiantis Paršas". Rogių skambalai ir turga-vietėje žaliuojančios eglutės jį varė į nusiminimą. Tačiau dvi savaitės net kalėjime — dar nedidelė bausmė. Po švenčių seniūnas atvyko truputį sulysęs, tačiau pilnas vidinės linksmybės, nelyginant tėvo užkandinę žie-mos vakarą, kai langų atspindyje ant sniego linkčioja įsismaginę šešėliai. Su visais pasisveikinęs, jis paklausė mūsų lotynistą Pranuką:

— Ar neturi Saliustijaus "De coniuratione Catilinae?"

Pranukas atsakė:

— Turiu; o ką?

— Norėjau prašyt, kad paskolintum; pradėsim skaityt su Gražina.

Čia jau mes neiškentėm.

— Kam tu džiovini mergaitei galvą su ta lotynų kalba? Užtektinai prisiklauso gimnazijoj. Mesk tas komedijas.

Seniūnas atlaidžiai susiraukė ir ėmė aiškinti:

— Dalykai, kuriais berniukas gali užimponuot mergaitei, yra protas, žinios ir autoritetas. Draugaudama su berniuku, ji trokšta tobulinti savo intelektą ir charakterį. Mergaitė visuomet dėkinga, jei berniukas stengiasi ją lavinti, auklėti.

Jis dėstė, kaip iš laikraščio. Stankus mirktelėjo mums iš už jo nuga-ros.

— Taip, tai taip, — tęsėme, — bet prie ko čia Saliustijus? Jo net programoj nėra.

— Užtat jį ir pasirinkau. Klasėje dėstomą autorių kiekvienas gali skaityti ir aiškinti, o čia — prašau! Štai kuo galima užimponuoti. Be to, sako, jis įdomiai rašo.

— Įdomiai rašo, bet nelengvas, — tarė Pranukas. — Υρσϕ "De coni-uratione"; labai ilgas ir nuobodus exordium.

— Tai kas? Nugalėsime. Bus ir jai neprošalį kiek padirbėti — pra-silavins.

— Gerai, aš tau rytoj atnešiu Saliustijų, tik nesuvalgykit man kny-gos iš to didžiojo susidomėjimo.

Seniūnas jau nebegirdėjo, paskendęs mąstymuose, susikaupęs. Tada mes pirmą kartą jo kaktoje pastebėjome netikėtai pasirodžiusią statmeną raukšlę. Šita raukšlė, prasidedanti tarp akių ir einanti per visą kaktą, po to nebeišnyko, o diena iš dienos ėjo gilyn. Žinojome, kad ji reiškia au-toritetą; vadinasi, autoritetas taip pat augo diena iš dienos.

Seniai žinojome, kad Jurgis Dauba netoks, kaip visi kiti, — užtat jį taip ir gerbėme. Tačiau kada turėdavom nusteбіti. Štai, pavyzdžiui, įsimylėjęs jis neparašė nė vieno eilėraščio ir neparodė susidomėjimo nė kaklaraiščiais, nė etiketu. Su savo raukšle kaktoj ir Saliustijum jis pasu-ko visai kita linkme. Plaukus nusikirpo kariškai. Žodis pasidarė kietas, metalinis. Per pamokas jis dažnai be reikalo sudraudavo įsilinksminusį Stankų ir kartą nedraugiškai pasiūktino matematiką atsakinėjančio lo-tynistą Pranuko žioplumui. Rikiuojantis kūno kultūrai, kažkuriam net stuk-terėjo į krūtinę.

— Lygiuok! — bliudavo nesavu balsu.

Darėsi panašus į liktinį puskarininkį.

— Kirvis... — burbėjo kaikurie, tačiau šiaip ar taip, nebuvo kičo, tinkamo jo pareigoms.

O vakare prie lempos dėdės salionėlyje Dauba kovojo su Saliustijaus istoriniais infinityvais, stengdamasis užimponuoti...

MAIRONIO ŠEŠTADIEN. MOKYKLOS LAIDA

Vasario mėnesį šalčiai atlyžo; vidurienį būdavo malonu pasišildyti saulėkaitėje. Sniegas aptirpo, vėjas pūtė iš vakarų, pastogėse atsirado ledinės žvakės. Tais metais miesto valdyba sukalė iš lentų suolą ir pastatė Beržų aikštės pakraštyje ant kalvos. Mes jį greit pasisavinome. Nuo jo galėjai stebėti centro judėjimą ir kartu džiaugtis saule. Eidamas po pietų alėja, matydavai jau iš tolo aukštumoje rymantį vieno ar kito mūsiškių siluetą. Vakaraais ten susirinkdavome visas būrys. Seniūnas, žinoma, nepasirodydavo — neturėjo laiko.

Vieną vakarą labai neįprastu metu betgi užklydo ir jis. Tai buvo atmintina diena. Seniūnas atrodė išsigandęs ir pradžioje netarė nė žodelio. Jis atsistojo nuošaliai ir apsimetė kalusąs mūsų ginčo apie sklandytuvus. Kilus piktiems barniams, jis davė ženklą nutilti ir nedrąsiai pasiskundė:

— Gražina jau nenori skaityt Sa-liustijaus. Nenori daugiau girdėt nė apie lotynų kalbą. Sako, gavau už paskutinį rašomąjį keturis, trimestro pažymys tvirtas — užteks.

Seniūnas buvo išmuštas iš pusiau-svyros tokio jos neklusnumo. Pamėginę jį ramint vienaip ir kitaip, galų gale patarėme štai ką:

— Kiekvienas kavalierius nusiveda mergaitę į kiną. Bala nematė Sa-liustijaus; eikit į kiną.

Dauba apsigalvojo ir sutiko.

— Šeštadienį eina istorinis, naudingas filmas, tai nusivesiu.

Savo giesmės jis dar nemetė, tačiau veidas jau buvo truputėlį pasikeitęs: raukšlė, vietoj šovusi tiesiai į viršų, dabar užlanko virš dešiniojo antakio ir ėjo gulščiai. Dešinioji akis buvo primerkta iš rūpesčio. Tačiau jis greitai atsigavo, šyptelėjo, suvirpėjo iš šaltio ir atsiveikino.

Šeštadienio vakarą sėdėjome ant suolo ir žiūrėjome į dangų. Saulėleidis buvo tamsiai geltonas, o jo fone juodavo medžiai ir kaminai. Penktą valandą kažkas atklopė takeliu iš daubos.

— Labas, — tarė žmogystė.

Ji prisiartinė, ir pažinome seniūną.

— Tai tu ne kine?

— Ne.

— Kodėl?

— Ji šandie neturi laiko. Dėdinei padeda ruošti — šeštadienis.

Dauba visai neatrodė nusiminęs; matyt kino idėja nebuvo jam patraukli jau pačioje pradžioje. Pasislinkome, seniūnas atsisėdo ir ėmė kalbėti apie žvaigždes, kurios jau žybciojo tai vienur, tai kitur. Paminėjęs eilę naujų mokslinių duomenų apie Paukščių Taką, jis labai atgijo ir pradėjo mosikuoti rankomis; galimas dalykas, turėjo vilties Gražinai užimponuoti astronomija.

Seniūnui dėstant apie kosminius spindulius, ėmėme žiovauti ir, neti-

Brocklyno šešt. Maironio mokyklos I laidos baigusiųjų vardu kalba G. Botyrius. Sėdi iš kairės į dešinę: inž. Novickis, baigusiųjų tėvų atstovas; kun. N. Pakalnis — Apreiškimo parap. klebonas, Gen. Liet. konsulas J. Budrys, kun. J. Pakalniškis — mokyklos kapelionas. Nuotr. V. Maželis

Daugelis dar prisimename jaunyste dvelkiančius gimnazijos laikus ir tą momentą, kuris ne vienam atrodo pats svarbiausias gyvenime — brandos atestato išgijimą, kada pasaulis mums plačiai atvėrė savo duris, ir žengėme per jas, mokytojams palydint mus su nuoširdžiais linkėjimais.

Tokių iškilmių dvasia nušvito Apreiškimo parapijos salė, kurioj vasario 1 d. įvyko Brooklyno šeštadieninės Maironio Mokyklos pirmosios abiturientų laidos aktas. Svečiai jungė savo prisiminimus su vienuolikos jaunuolių džiaugsmu, kai šiems Lietuvos Generalinis Konsulas J. Budrys įteikė atestatus ir Vilniaus vaizdų albumus, o mokytojai — po Lietuvių Poezijos Antologiją. Šią laidą sudarė šie abiturientai: Aušra Bendoriūtė (baigusi eksterna), Jūra Bendoriūtė, Gražvydas Botyrius, Kęstutis Krinickas, Romualdas Penikas, Irena Banaitytė, Vida Gintautaitė, Saulius Remeza, Ona Ališytė, Sigitas Novickis

ir Algis Spirauskas. Dauguma jų lanko amerikiečių mokyklas, kiti studijuoja.

Mokyklos vedėjas A. Samušis savo įžanginėje kalboje nušvietė lietuviškosios mokyklos idealistinį ke'lą ir palinkėjo abiturientams visur liudyti lietuviybę. Sveikinimo kalbas pasakė Gen. Konsulas J. Budrys, kleb. kun. N. Pakalnis, Milavičius ir inž. Novickis. Baigusiųjų vardu tarė G. Botyrius.

Po iškilmingojo posėdžio buvo meninė dalis, kurią išpildė sol. Nainytė-Dobužinskienė, akompanuojant pianistui A. Mrozinskui, stud. A. Bendoriūtė, poetas Jonas Aistis, Leonardas Žitkevičius ir Operetės Choras, vad. M. Liuberskio. Abi programos dalis pravedė mok. A. Dimavičius.

Brooklyno šeštadieninė Maironio Mokykla gyvuoja nuo 1949 m. Dabar ją lanko 181 mokinys. Sekančiais metais vėl tikimasi gausios laidos.

kėtai išgirdę alėjoje pažįstamą juoką, atsistojome apsidairyti. Po medžiais linksmai šnekučiuodamiesi artinosi berniukas ir mergaitė. Visur jau degė žibintai, ir mes juodu tuo pažinome. Seniūnas užsidengė veidą rankomis ir krito ant suolo. Jiedu perėjo skersai gatvę į mūsų pusę, kur prie kino jau stumdėsi minia pauglių. Mus jiedu pamatė tik eidami pro šalį; Gražina sumišo ir nusiuko, o Stankus, rodydamas dan-

tis, šūkterėjo gražiausiu vokišku akcentu:

— Mehrere Flugzeuge wurden ab-geschossen!

Plačiai rankomis praskyręs minią, jis atidarė kino duris, įleido Gražiną ir įėjo paskui ją.

Žvaigždės pradėjo mirkčioti prieš besiantinantį naktinį speigą. Seniūnas sėdėjo neatitraukdamas nuo veido rankų, neprakalbinamas. Taip mes jį ten ir palikome.

Prof. Dr. J. Meškauskas, Ateitininkų Federacijos
Vyr. Tarybos Pirmininkas

Gimė 1906 m. liepos 21 d. Vajėšių kaime, Anykščių vals., Utenos apskr., ūkininko šeimoje. Pradžioje mokėsi pas kaimo mokytojus. 1920 m. išlaikė egzaminus į antrą klasę, 1924 m. baigė Anykščių vidurinę mokyklą ir įstojo į Ukmergės gimnazijos 5-tą klasę. Radęs stipriai veikiančius ateitininkus, 1924 m. įstojo į jų eiles. Vyresnėse klasėse buvo at-kų kuopos sekretoriumi, knyginku ir pirmininku ir kitose pareigose. Baigęs gimnaziją, 1927 m. dalyvavo At-kų Reorganizacinėje konferencijoje Palangoje. 1927 m. įstojo į Lietuvos Universitetą Kaune, į Medicinos fakultetą ir kartu į "Vytauto" klubą. 1928 m. medicinos fakultete susirinkus kiek didesniai ateitininkų būriui, vadovaujant vyresnių kursų studentams J. Račiūnui, A. Aleknavičiui, P. Kazlauskui ir kitiems, įsteigė Studentų At-kų Medikų "Gajos" Korporaciją. Buvo antrosios valdybos sekretoriumi, trečiosios valdybos pirmininku. 1929-30 mokslo metais buvo V. D. Un-to Stud. At-kų Sąjungos pirmininku. 1930 m. pradžioje kartu su Dr. P. Karveliu, Ad. Damušiu ir J. Štaupu Kauno karo komendanto įstymu buvo ištremtas į Varnių koncentracijos stovyklą. 1930-31 m. metais buvo Stud. Ateitininkų Centro Valdybos narys. 1933 m. baigė medicinos fakultetą ir gavo gydytojo diplomą. Tuoj pat buvo pakviestas dirbti V. D. Universiteto medicinos fakulteto vidaus ligų klinikoje. 1937 m. parašęs dizertaciją "Skrandžio ir dvylikapirštės žarnos ankstyvos diagnostikos ir gydymo klausimu" ir viešai ją apgynęs, gavo medicinos daktaro laipsnį. 1939 m. parašė habilitacijos darbą "Diabeto problema ir jo gydymas dabartiniu metu", buvo pakeltas į privat docentus. 1940 m. fakulteto tarybos pakeltas į docentus ir 1941 m. fakulteto taryba išrinko vidaus ligų klinikos ekstrinuriniu profesoriumi. Nuo 1941 iki 1944 m. buvo V. D. Universiteto Medicinos Fakulteto dekanas, Vokietijoje buvo vokiečių ligoninės Kempfenhausene ir DP ligoninės Augsburgėje vidaus ligų skyriaus vedėju. Dabar dirba Cambridge, Ohio ligoninėje. Jo adresas yra: 130 So. 10th St., Cambridge, Ohio.

ATEITININKAS — FERMENTAS VISUOMENĖJE

"Ateities" gimimas — reakcijos pradžia lietuvių tautos religiniam, kultūriniam ir visuomeniniam gyvenime prieš materialistines idėjas ir jų įtaką visose gyvenimo srityse. "Ateitis" ir ateitininkas buvo lyg fermentai naujoms reakcijoms ir naujiems pasireiškimams kultūriniam ir visuomeniniam gyvenime. Kaip cheminėms reakcijoms vykti, taip ir religinėms, kultūrinėms bei visuomeninėms apraiškoms pasireikšti reikalingos tam tikros sąlygos. "Ateitis ir ateitininkas su savo šūkiu "Visa atnaujinti Kristuje" yra ne reakcijų išdava, bet reakcijų priežastis ir vykdytojas. Savo šūkių ir idėjų vedinas, jis yra aktyvus visose gyvenimo srityse. Gyvenimo sąlygos ir aplinka ateitininko darbą gali pagreitinti ir palengvinti arba apsunkinti ir sulėtinti. Ateitininkas turi būti lyg fermentas, kuris stimuliuotų savo idėjų plitimą ir jų pasireiškimą visuomenėje. Savo fermentatyvinį charakterį ateitininkų organizacija ir ateitininkas išlaikė nuo pat pradžios iki šio laiko. Dažnai jo darbui sąlygos buvo sunkios ir, atrodo, neįmanomos. Pasiryžimo, pasišventimo ir ištvermės dėka buvo atlikti darbai, kuriais gali didžiulis kiekvienas tos organizacijos narys. Vienokios ateitininkų veikimo sąlygos buvo charistinės Rusijos pavergtoj Lietuvoj, kitokios pasidarė nepriklausomybės laikais Lietuvoje, dar kitokios antrojo pasaulinio karo okupacijų

laikais ir pagaliau vėl visai kitokios šiandien. Kinta sąlygos ir veikimo būdai bei metodai, tačiau pagrindiniai uždaviniai palieka vieni ir tie patys.

Šiandien ateitininkų organizacijos nariai išblaškyti po visą pasaulį. Visuose kontinentuose yra ateitininkų ir ateitininkų organizacijos vienetų. Vienur jų yra daugiau ir stipresnių, kitur mažiau ir silpnesnių. Svetimuose kraštuose mes atsidūrėm visai naujose ir mums neįprastose sąlygose. Tačiau pagrindinis ir principinis uždavinys paliko tas pats, būtent, — išaugti ir tapti doru žmogumi, sąmoningu ir aktyviu kataliku. Čia į pagalbą ateina katalikiškos mokyklos, bažnyčia ir t. t., — tai yra panašios institucijos, kaip kad mes turėjom Lietuvoje.

Antras, taip pat pagrindinis ir principinis uždavinys, — išaugti ir tapti susipratusi, sąmoningu ir aktyviu lietuviu patriotu. Šis uždavinys sprendžiamas daug sunkiau. Čia aplinka ir visos sąlygos veikia priešingai. Todėl reikalinga labai apgalvoto, planingo ir atkaklaus darbo, kad šiuo labai svarbiu klausimu būtų atsiekta pakenčiamų rezultatų. Čia atsistojame ne tik prieš lietuviybės ir lietuvių kultūros ugdymo, bet prieš jos išlaikymo problemą. Čia kiekvienas ateitininkas kaip individas, taip pat kaip organizacijos ar šeimos narys turi būti aktyvus ir veiklus. Veiklumas turi pasireikšti ne tiek garsiomis

ALE NAKAITĒ

MOKYKLA IR GYVENIMAS

Lotyniškai patarlē sako, kad ne mokykla mokomēs, o gyvenimui. Reiškia, stengiamēs mokyti gerai ne todėl, kad gautume gerus pažymius, kad mus pagirtų ar premijuotų, bet kad išmolti dalykai mums labai pravers gyvenime.

Prie šios teisingos lotynų patarlės norėčiau pridėti kitą, panašią ir, taip pat, svarbią tiesą: mokykla išmoko daug, bet gyvenimas — dar daugiau.

Nedaug liktų mūsų galvose, jei nereguliariai lankytume klasę ar auditoriją, jei neatydžiai klausytumēs mokytojo ar profesoriaus, jei nesąžiningai atliktume namų darbus, jei neskaitytume mokytojo patartų skaityti knygų. Taip pat, nedaug liktų mūsų galvose ir širdyse iš gyvenimo pamokų, jeigu praeitume pro jas užsimerkę. O gyvenimas pamokų duoda kur kas daugiau nei mokykla.

Ankstus rytas. Tu ruošies mokyklon. Per tą trumpą valandą susiduri su daugeliu žmonių ir įvykių. Pusrutį paduodanti mama ar šeimininkė; gal ji blogai miegojusi, negaluoianti, susirūpinusi? Gatvėje susitinki pieno išvežiotoją, laiškanesį, daugybę žmonių, skubančių į darbą ar į mokyklą. Ne visi jie šiltai ir gražiai apsirengę. Daugelį seka skurdas, uždėjęs ant pečių sunkią ranką. Tu visa tai matai ir mąstai apie nelaiminguosius. Autobuse spūstis: ne visi gauna vietas atsistėti. Galbūt, tu sėdi, o prieš tave stovi senelis, amžiaus ir vargų sulenktais pečiais? Autobuso vairuotojas išblyškęs, ne-

Parodyk man, Viešpatie, tą gyvenimo kelią, kurio paskutinėje, tolimiausioje stoty auga graži palmė! Suteik šventumo geriausios mano mintims ir kreipk jas į tas tiesas, kurios nekinta per amžius.

Ludwig van Beethoven taip rašė 1813 m. dienoraštyje.

miegojęs po naktinės pamainos, kantriai šaukia gatvių vardus, nors, galbūt, namie turi sergantį kūdikį ar ligoninę mirštančią motiną? O kiek pamokų gali duoti autobuso keleivių veidai, jų elgesys, jų kalbos! Gali ten būti ir blogų pamokų, bet jos vis teigiamomis, jeigu perkoši jas per savo kritikos koštuvą.

Po mokyklos tu vėl turėsi daugelį pamokų pakeliui, namie, vakare. — draugių ar draugų tarpe, kine, krautuvė, šokių salė, pasimatyme, bažnyčioje... Tu visur atrasi gerų pamokų, jei tik mąstysi, jei nepraslinksi pro žmones kaip atbukęs, pusgyvis, pusjausmis padaras.

Ne, tu neturi nuolat būti įtempta, nuolat žvalgytis seklio akimis ir nuolat plakti savo sąžinę asketo mintimis. Ne. Užtenka, jei tavo širdį palies gailestis, pamačius ar išgirdus tikrą nelaimę, jei tave grūdinančiai paveiks pastebėtos silpnavalių nesekmės, jei paskatins eiti tiesiausiu keliu patirtos tavo draugių ar pažįstamu,ėjusių sunkeliais, tragedijos. Jeigu tavo mintys bus budrios ir širdis atvira bei jautri gyvenimo pamokoms, o jei dar būsi stropi ir savo mokyklos mokinė, tu metai po metų išaugsi į asmenybę, kuri bus džiaugsmas Dievui, tavo tautai ir tai šaliai, kurioje gyveni.

Atsimink, kad beveik niekas tobulumo nepasiekia iš karto, be vingių, be klupimų ar tik stebėdamas kitų parpuolimus ir tragedijas. Daugelis net šventųjų yra turėję didelių pagundų ir nuodėmių. O eiliniai, dar gi jauni, žmonės daro klaidų daugiau negu tiesių ir pagirtinų žingsnių. Būna ir didelių puolimų, skaudžių. Ar tada reikia labai nusiminti? Žinoma, nėra ko džiaugtis, suklydus ar padarius kam bloga, tačiau geriausia bus, jei tą klaidą priimsi kaip gyvenimo pamoką ir stengiesi pakilti iš nuopulimo. Yra kita lotynų patarlė: "Klysti žmoniška, tiktai klaidose pasilikti nežmoniška". Ir šitos patarlės mintį norėčiau papildyti: suklysti nebus taip bloga, jei tos klaidos pasekmes priimsime kaip gyvenimo pamoką, kuri mus tobulina. Žinoma, dar geresnės būtų gyvenimo mokinės, jei nesusiteptume klaidų purvu, o laiku pastebėję ir jas aplenkę, eitume skaisčios toliau, į pilnatį ir prasmę visų mūsų dienų, visų mokyklų, visų darbų ir ataskaitų už juos.

Mokykla ir gyvenimas duota mums kaip brangios dovanos, kurios, atydžiai, nuosirdžiai ir protingai vartojamos, atneš mums tokį džiaugsmą, kurio ilgisi visais laikais visu šalių žmonės ir kuris yra jų vienintelis ir tikras tikslas.

prakalbomis ar panašiai, kiek aktyviu lietuvių stiprinančių priemonių palaikymu. Kai kas mano, kad lietuvis, Lietuvoj ar čia gimęs, būdamas sąmoningu ar aktyviu lietuvių tautos patriotu nebegali būti lojaliu ir geru J. A. V. ar kitos valstybės piliečiu, ar atbulai. Taip manyti yra klaidinga. Mes turime labai daug gražių pavyzdžių, kurie rodo, kad galima būti tauriu susipratusiu lietuviu ir garbingu J. A. V. piliečiu ir veteranu. Tačiau tie du dalykai nėra lengvai įsisąmoninami. Su džiaugsmu dar tenka pasakyti, kad didžiuma moksleivijos tuos du dalykus teisingai supranta. Bet čia vėl turim prisiminti, kad ateitininkui neužtenka suprasti, jis turi veikti, jis turi būti fermentu. Ateitininkas nebus atlikęs savo uždavinių, jei jis senesnėje išeivijoje nesukels, ar bent mažiausiai nepalaikys ta kryptimi nors ir lėtai, bet vistiek tebevykstančių reakcijų.

Nelaimingu būdu dar nepriklausomoj Lietuvoj visuomeninė veikla dažnai buvo maišoma su politika. Ateitininkų organizacija yra ne politinė, bet kultūrinė, o tuo pačiu ir visuomeninė organizacija. Ateitininkų organizacijos apolitiškumas dar nereiškia, kad ateitininkui, kaip tokiam, būtų draudžiama domėtis ar ir veikti politikoje. Priešingai, jei jis bent vieną gyvenimo sritį apėistų, tas reikštų, kad jis nepilnai supranta savo šūkį "Viską atnaujinti Kristuje". Ateitininkas, tuo šūkiu vadovaudamasis,

turi dirbti ir politikoje. Aš tuč nenoriu pasakyti, kad moksleivis ateitininkas mestų į aktyvų politinį darbą. Priešingai, moksleivio ar mokslus einančio ateitininko uždavinys yra išstudijuoti ir pasiruošti pilnutiniu, aktyviu ir kūrybingu visuomenės nariu. Besiruošiant ir bestudijuojant, ateitininkas pamatys, kad politinės ir visuomeninės formos bei lytys kinta, kad šie patys tikslai galima siekti įvairiais būdais ir priemonėmis, kad taktika dažnai daugiau žmones išskiria negu principai, kad ir vienos idėjos ir vieny principų žmonės dažnai turi įvairius ir skirtingus taktiniusėjimus ir vienu ar kitu klausimu išsiskiriančias nuomones. Gilios ir ramios studijos, mūsų organizacijos tėvų, ideologijos kūrėjų, visuomenės darbuotojų ir mūsų politikų raštai, kieti ir ryškūs ateitininkų principai ir idėjos, gražios ateitininkų organizacijos tradicijos, jos narių draugiškumas, solidarumas ir broliškumas padės ateitininkui susiorientuoti visose gyvenimo srityse ir susirasti sau tinkamą vietą kultūriniam, visuomeniniam ir politiniam darbe.

Baigiant šį mažą minčių žiupsnelį ir džiaugiantis besireiškiančia ateitininkų moksleivių veikla, norėčiau pabrėžti, kad ateitininkas būtų iš jo principų ir idėjų išeinančių reakcijų fermentu — vykdytoju, o iš kitos pusės gražių ateitininkijos tradicijų, solidarumo, draugiškumo ir vieningumo palaikytoju ir ugdytoju.

RYŽKIMĖS

Minint 35-tąją Lietuvos Nepriklausomybės sukaktį mūsų spaudoje buvo įdėti du ypatingai svarbūs atsišaukimai - laiškai, parašyti dviejų aukščiausių mūsų instancijų — religinės: J. E. Arkiv. J. Skvirecko ir tautinės: Vliko ir Vykd. Tarybos.

Negalėdami ištisai šių laiškų perspausdinti, norime patiekti nors keletą ištraukų.

J. E. Arkiv. J. Skvireckas prisimena savo laiško pradžioje iškilmingą Vasario 16 šventę Lietuvos Nepriklausomybės laikais. "Kiekvienoje Lietuvos šventovėje per iškilmingas pamaldas tą dieną mes dėkodavome Aukščiausiam už laisvės malonę ir prašėme palaimos ateičiai: Salvam fac republicam nostram, Domine! Ir padėkos Tedeum himnas skambėjo lyg laidas, kad Dievas nepaliks mūsų be globos."

Bet kai "mes patekome į pasaulio maišaties verpetą, ir gražiai klestėjusi mūsų tėvynė tapo audros sunaikinta", kai "rinktiniai Lietuvos sūnūs ir dukterys, kaip beteisai baudžiauninkai ar vergai, nežmoniškiausiu būdu buvo išplėsti iš gimtosios žemės ir ištremti į begalines Sibiro ar kitų Sovietų valstybės pakraščių platybes" — mes švenčiame tą šventę pilni liūdesio. Čia Jo Ekscelencija prisimena pirmąją rusų okupaciją, kada lietuviai, būdamas prispauštas daugiau nei šimtmetį, vistiek nenusiminė ir nors nelygioje kovoje iškovojo Lietuvai laisvę. Iš jų reikia semtis tvirtybės ir šiais laikais. Nes "arai Dievo gailestingumas ir malonė nebėra mums naujos ateities laidas ir

LAIMĖKIME

pažadas? Ar mes nebeturime lygiai to paties ginklo, kaip ir mūsų tėvai?"

Laiško pabaigoje Jo Ekscelencija kreipiasi į visus tautiečius, kviesdamas susiburti juos į glaudžią tikėjimo vienybę, pamirštant visas partines nesantaikas ir aukojant visas jėgas garbingai kovai už laisvę. Visagalis Dievas "laimina visus gerus sumanymus ir džiaugiasi ištikimybe. Jis neapleis mūsų ir dabarties varguose".

Antrąjį laišką lietuviškai visuo-menei parašė Vliko Pirmininkas M. Krupavičius ir Vykd. Tarybos Pirm. K. Zalkauskas. Jie kreipiasi į pasaulį išblaškytus lietuvius, primindami, kad ne tik vieni laisvinimo veiksniai yra šventos kovos už Lietuvos laisvę dalyviai, bet ir kiekvienas tautietis. "Kiekviename krašte, kad ir kur bebūtumėm atsidūrę, turim plačią darbo dirvą ir didelę atsakomybę už Lietuvos likimą. Kiekvieno iš mūsų uždavinys laimėti to krašto viešąją opinią, politinę vadovybę, spaudą Lietuvos išlaisvinimo reikalui." Toliau visi lietuviai raginami burtis į lietuviškosios Bendruomenės eiles. "Spieskimės tad visi apie ją, stiprinkime, kad mūsų Bendruomenės išsaugotų lietuviybės dvasią ir nuolat gaivintų mūsų pasiryžimus."

Primenama, kad kovoje už laisvę mes nesame palikti vieni, jog "su mumis yra visas laisvasis pasaulis", ir dar kartą laiško pabaigoje kreipiamasi į lietuvius tokiais žodžiais: "Kad Lietuvos išlaisvinimo valanda priartėtų — ryžkimės, vienikimės, stiprinkime savo veiklą ir laimėkime".

Aušra Bendoriūtė

ŽIEMOS NAKTIM...

Žvaigždžių prispaušta
Užmigt negali
Šių metų juodbruvė žiema...
Ir iš žiemos
Ateina į mane jos šaltas vėjas,
O iš nakties
Jos nerami tylą,
Nuskynusi nepažydytus žodžius
Ir iš širdies išrovusi
Ateinančio pavasario šaknis...

ASMENYBĖS BRENDIMO KELIU

(atkelta iš 25 pusl.)

PRAKTIŠKAI. Šiam nepaprastai svarbiam, tikra prasme kūrybingam žygiui raskime kasdien va'andėlę laiko savo dienos ir labai komplikuo-toje programoje. Tinkamas laikas tam būtų vykstant, ar grįžtant iš darbovietės; laisvą momentą galime rasti ir fabrike, raštinėje, auditorijoje, bet visų tinkamiausia valanda būtų ramų vakarą, ramiame kambarėlyje, po visų sunkios dienos darbų. Bent penkioms minutėms atsiplėškime nuo pilkos kasdienybės, pakeldami dvasią Amžinybėn. Juk čia ji nurims, sustiprės, pasisems dieviškos gaivos. Trumpai padėkoję Dievui už malones, prašysime naujų jėgų naujoms gyvenimo kovoms. Šia proga prisimin-kime, kaip mes šiandien vykdėm ir kaip rytoj vykdysime savo didžią krikščionybės misiją: Visą atnaujin-ti Kristuje.

Suvažiavimo dalyviai posėdžio metu. Kalba V. Vygantas (kairėje).

Nuotr. V. Maželio

I DARBA IR MOKSLĄ

RYTINĖS AMERIKOS STUDENTŲ SUVAŽIAVIMAS NEW YORKE

New Yorko Studentų Skyriaus iniciatyva ir specialios rengimo komisijos girtinomis pastangomis vasario 7-8 dienomis New Yorke įvyko studentų suvažiavimas, sutraukęs apie 120 studijuojančių jaunuolių ir daug svečių. Akademiniis jaunimas, suskrięs čia iš daugelio rytinių JAV vietovių ir net iš tolimosios Chicagos giliau apžvelgti organizacinio veikimo gaires ir patobulinti metodus, įrašė naują punktą lietuviškosios studentijos istorijon.

*
* *

Nuo ankstyvo vasario 7-sios ryto Angelų Karalienės parapijos salėje Brooklyne, vyko įvairūs parengiamieji darbai. Paprašius Aukščiausiojo palaimos, 10,30 val. suvažiavimas buvo pradėtas Rengimo Komisi'os pirmininko R. Kezio žodžiu. Suvažiavimui pirmininkauti išrinkti A. Sužiedėlis ir A. Petrikas, sekretoriauti — G. Zauniūtė ir D. Devenytė; Rezoliucijų K-jon nubalsuoti L. Grinius, R. Kezys ir K. Kudžma.

V. Kavolio referatas ir V. Vyganto koreferatas, abu liečių akademinio jaunimo veikimą lietuvių ir amerikiečių bendruomenėse, tuoj sukėlė gyvas diskusijas. Joms, deja, trūko konkretumo ir laiko. Lietuvos Laisvės Komiteto nario dr. Trimako pranešimas ir iškilišios diskusijos MESC stipendijų reikalu, Studentų Sąjungos Centro Valdybos, Stud. šalpos Fondo ir studentų skyrių pranešimai sudarė svarbesnius punktus popietės darbotvarkėj.

Meno Vakaras, suruoštas studentų šalpos naudai, įvyko Alliance Hall patalpose. Vakarų programoj dalyvavo rinktinės studentų pajėgos. A. Gaigalaitė (iš Philadelphijos) ir N. Mačiūnaitė (iš N. Y.), akompanuojant pianistui A. Mrozinskiui žavėjo publiką solo dainomis, D. Grauslytė (iš Bostono) paskaitė felietoną, G. Macelytė (iš N. Y.) ir N. Stadalninkaitė (iš Hartfordo) gražiai atli'o piano solo, K. Ostraukas (iš Philadelphijos) paskaitė savos dramos ištrauką, ir A. Sužiedėlis visus prajuokino sava humoristika. Vykusiai pasirodė N. Y. Skautų Vyčių Oktetas. Vakarui konferavo Kęst. Kudžma. Šokiai, dainos ir puiki nuotaika tęsėsi iki po vidurnakčio.

*
* *

Vasario 8 d. ryte mieguisti suvažiavimo dalyviai skubėjo į Apreiškimo parapijos salę Brooklyne išklaustyti T. Naginienio referato "Vertybių bejieškant". Filosofinio pobūdžio diskusijos vėl pajuto laiko stoką. P. Labanauskas, Amerikos Ba'so pareigūnas, pasikibėjo su jaunimu ir juoston įrašė įdomesnius suvažiavimo momentus.

Apreiškimo bažnyčioje sumos metu kun. J. Pakalniškis savo pamoksle kreipėsi į studentus, ragindamas lietuviškąjį jaunimą prie Kristaus.

Į iškilingąjį suvažiavimo užbaigos aktą atvyko nemažai svečių. Sveikinimo kalbas pasakė Lietuvos Gen. Konsulas J. Budrys, L. L. K. pir-

mininkas V. Sidzikauskas, BALFo atstovas Pr. Minkūnas, Akad. Skautų Korp. "Vyties" atstovas dr. H. Lukoševičius, Stud. At-kų Sąj. atstovas A. Sužiedėlis, "šviesos" samb. atstovas Daunys ir Lietuvių Studentų Sąjungos Centro Valdybos pirmmininkas V. Kavolis. Gauta daug sveikinimų raštu.

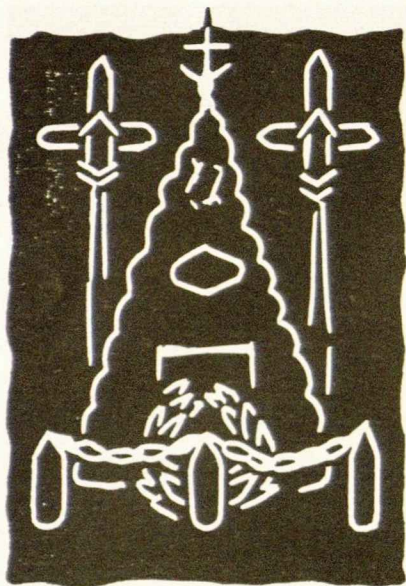
Pagrindinis iškilingojo akto kalbėtojas prof. V. Jonynas pavaizdavo "dolerio" žmogų ir nurodė studentijos kelius.

Konsulas J. Budrys padarė pranešimą apie besisteigiantį Studentų Šalpos Fondo skyrių New Yorke. Jo komisijon įeina kons. J. Budrys, prof. V. Jonynas, dr. H. Lukoševičius, inž. A. Mačiūnas ir V. Sidzikauskas.

*
* *

Šis suvažiavimas New Yorke buvo pats gausiausias Amerikoje. Daugelyj klausimų bendros minties nebuvo prieita, tačiau priimtose rezoliucijose akademiniis jaunimas pasiryžo visomis išgalėmis talkininkauti Lietuvos atkūrimo ir žmogaus atstatymo darbe, būnant solidarumo židiniu lietuvių visuomenėje, skatinant jaunimą į mokslą ir lietuviškąjį veikimą, informuojant kitataučius apie Lietuvos kančias, pagyvinant lietuviškąją spaudą. Studentija savu darbu ir mokslu visada sieks garbės ir teisių savo kraštui.

Kęst. J. K.

Mylėkite savo tėvynę; o kad ją mylėtumėt dorai bei protin-gai, pažinkite ją! Žinokite tai, kuo ji yra; žinokite tai, ko ji verta; žinokite tai, ką ji pajė-gia. Venkite aklosios meilės pa-klaidų. Netikėkit ją esant di-džiausią, gražiausią, galingiau-sią, vertingiausią. Tai tebūtų kvaišas apsigavimas; ir niekas nėra tiek prisidėjęs prie tėvy-nės bei patriotinių idėjų ardy-mo, kaip kad šitos kenksmingos nesąmonės. Jums privalu ji ma-tyti tokia, kokia jinai yra, dar-gi su jos ydomis, su jos men-kumu, su jos paklaidomis.

...Jūs stovite tarp daugelio tautų atstovų, kurie visi jungia savo dvasią su Lietuvos džiaugs-mu ir religiniu užsimojimu. Te-sie tai pagarba jūsų tėvynei, bet tesie tai priminimas irgi jūsų prievolės. Jūsų patriotizmas pri-valo būti dorybė, kuri randa savo pagrindą ir savo dėsnių Die-vo valioje. Tuomet jūs galėsite mylėti Lietuvą neribotai; tuo-met jūsų vėliava taps garbingu simboliu visų krikščionių akyse, nes jūsų patriotizmas, karštas ir skaidrus, bus dar vienu harmo-ningu akordu didžioje simfoni-joje, kuria visos žmonijos dva-sia turi pakilti iki dangiškojo mūsų Tėvo sosto ir suskambėti Jojo garbės aidais, siekiančiais amžinybės.

(Ištrauka iš prof. M. de Munayck kalbos, pasakytos 1922 m. liepos 2 d. Friburge, Šveicarijoje, šventi-nant lietuvių studentų vėliavą).

SVENČIŲ PARASTĖJE

Rengėme atskirus Vasario 16 minėjimus ar dalyvavome bendruose. Girdėjome daug kalbų, įvairių pareiškimų iš Amerikos vyriausybės sluog-snių, spauda mirgėjo straipsniais. Mes juos perbėgom akim, gal davėm kuklūtę auką ir vėl įsiritom į kasdienybę. Kažkas banalaus paliko. Kiek-vieną metų vis tas pats, tie patys žodžiai.

Jieškome kažko naujo, konkretaus kituose. Pirmiausia pajieškokime savyje.

Mes didžiuojamės partizanų kovom, bet patys pasiliecame apsiblausę. Čia nėra bolševikų, čia nėra su kuo kovoti, — aiškinamės. .. Tačiau kova vyksta ir ten, Lietuvoje, ir čia, Amerikoje, ir kituose kraštuose. Lietuvo-je kovojama už paskutinius laisvės likučius, už žmogišką teisę, už prisiri-šimą prie savo žemės, o čia — už lietuviybės išlaikymą. Abi kovos sunkios.

Susimąstant šios šventės parastėje, ir noris daugiau konkretumo mū-sų pasiryžimams. Nebeužtenka tik paploti, atėjus į minėjimą. Reikia veik-ti, reikia saugoti kiekvieną lietuviškos kultūros žiburėlį ir jį įpūsti į didį laužą.

Per daug trimituojame politinėm ir visuomeniško veikimo dūdom, o per maža dėmesio skiriama lietuviškai kultūrai, kuri labiausiai kenčia, labiausiai yra statoma į pavojų. O lietuviškos ugnelės liepsną išsaugosim, kai palaikysime visus lietuviškus papročius, puoselėsime lietuvių kalbą, jos mokysimės, uoliai lankysime šeštadienines mokyklas, pirsime ir skai-tysime lietuviškas knygas ir laikraščius, prisidėsime prie lietuviškų orga-nizacijų ir visur skleisime lietuviškos dvasios gyvastį.

Štai praėjo šventė. — O kad jos atsiminimui stovėtų mūsų knygų lenty-nėlėje už sutaupytus pinigus nupirkta "Lietuviškos poezijos antologija" ar kita kokia knyga su šių metų Vasario 16 data! Ką ji prakalbėtų po dau-gel metų? Ką pasakytų draugas, mūsų bičiulis, likęs kur nors Vokietijo-je, kad jam Vasario 16 d. proga pasiųstume knygą, užsakytume laikraštį?

SUPLANUOTI DARBAI

Dažnai mūsų kuopos susirinkimuose trūksta planingumo. Kai reikia šaukti susirinkimą, bėgam ir šen ir ten, jieškodami prelegento. O jis ne-sutinka; per maža laiko. O jei būtume suplanavę net keliems mėnesiams visus darbus į priekį, ar nebūtų geriau. Kartais nesunku kai kam paskai-tyti paskaitą, net gražiai ją parengti, bet reikia laiko. Žinodamas, kad jis skaitys balandžio mėnesyje, jis tikrai pasirengs. Mintys susigulės ir daug giliau bei prasmingiau prakalbės į mūsų pačių širdis. Kartu nereikės nei valdybai nervuotis, nei pačiai kuopai nuobodžiauti.

Planuojant paskaitas, reikia laikytis tam tikros sistemos, kad lengviau suprantamas dalykas būtų skaitomas pirmiau, o sunkiau suprantamas — vėliau. Nedarykime atvirkščiai. Taip pat nedarykime susirinkimų be pas-kaitytų, be referatų, kur būtų tik einamieji reikalai. Mums reikia pratur-tinti savo protą ir širdį. Reikia pasiklausyti, paskui išdiskutuoti, kad mo-kėtųme veikti.

Pratęsiant planavimo idėją, reikia jau rūpintis ir vasara. Maža, kad mes atostogausime, bet — kaip ir kur? Ką gero gausime iš vasaros?! Tai vis ateities planai!

APSIBLAUSUSI KASDIENYBĖ

Vienas katalikų korespondentas Vokietijoje sugretino, kaip žmonės lan-ko kino teatrą ir bažnyčią. Į kino teatrą 5 žmonės pavėlavo ir 2 išėjo nelaukę pabaigos; į bažnyčią šv. Mišių išklausyti pavėlavo 84 ir išėjo 127 dar nesibaigus Mišioms. Vienur ir kitur buvo žmonių tiek pat ir toje pat gatvėje. Kine žmonės kantriai, sužavėti 2 valandas sekė kaž kokią dramą. Bažnyčioje neramiai ir išsiblaškę vos išlaikė 20 minučių. O čia niekada nevaidinama, bet išgyvenama pati didžioji pasaulio atpirkimo auka.

Šis vokiečio žurnalisto sugretinimas tinka ir mums — lietuviškam katalikiškam jaunimui. Ar mūsų religinė praktika kartais nėra apsiblau-susi, lyg kasdienybė. Lengviau kojos neša į šokių, negu klaupia maldai. Dėsniai dvasinius turtus išsivaidome smagiuose draugų rateliuose, bet šykščiai juos papildome per maldą. Dažnai mes kalbame apie asmenybės ugdymą, bet pamirštame, kad mūsų punktualus atėjimas į bažnyčią, ak-tyvus dalyvavimas maldose kaip tik praveria duris į asmenybės brandinimą.

VAIDUOKLIS TRAKŲ PILYJE

VALIS KANAPENAS

Būdami Vilniaus studentai, senuose raštuose apskaitėme, kad Trakuose vaidenasi. Iš pilies bokšto pačiam vidurnaktyje pasirodo baidi šmėkla, kuri išsitiesia per visą ežerą, taip dejuoja, kad net gelmės atsišaukia.

Taip ir susimąstėm. Kažin? Bet vieną kartą atvažiavo toks žmogus iš Trakų ir mum patvirtino tą patį, kad ir dabar vaidenas: svaiddo akmenis ir staugia kažkas.

To mums penkiems ir tereikėjo. Būtinai vyksim į Trakus! Jei ir nieko nematysime, tai būsime praleidę naktį garsios pilies griuvėsiuose.

Vienas mūsų draugas Algis parūpino du pistoletus. Vieną sau pasilik, o kitą atidavė mums. Jo pistoletas buvo senas, apkaustytas varinėm sagtim ir užtaisomas iš galo. Jis nusiliedino sidabrinę kulką ir įvarė į vamzdį.

— Dabar galėsiu nukauti ir juodžiausią velnią, — švilpavo jis visą kelią.

Atsidūrę prie Galvės ežero Trakuose, norėjom pasisamdyti valtį. Žmogelis, kuris skolino mums tokią aptriušusią laivę, tuoj spėjo nugąsdinti: ką mes vakare veiksime, pilyje vaidenas. Bet mes vistiek nuplaukėme.

Prieš mus ki'o pilies apgriuvęs bokštas. Tikras praeities vaiduoklis grūmojo visiems, kas tik artėjo į jį. Papėdėje mūsų dantys, rodos, šukavo debesis, o dar žemiau krūmai merkėsi į ežerą.

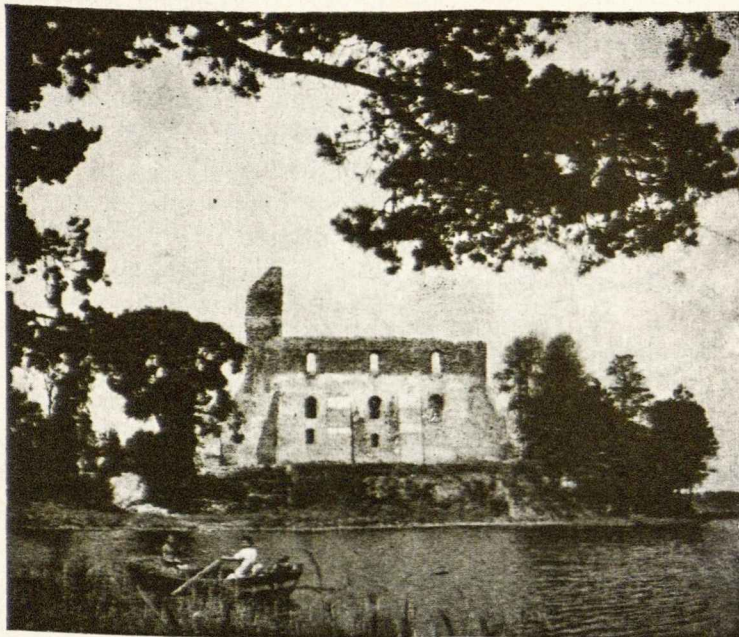
Dairėmės į visas puses ir pamažu įsmukome į krūmą. Ten paslėpę valtį, išėjome į aikštelę. Priešais stovėjo žmogus senas senas kaip ir šie pilies akmenys. Barzda lyg pusnis pupsojo ant krūtinės suversta, akys, giliai pasilindę po antakiais, stebėjo mus. Prie diržo buvo prisijuosęs didelį raktų ryšulį.

Tuoju apstojom iš visų pusių. Jis vienas, — mes penki. Ką jis mum padarys? Bet senis ramiai pastūmė vieną ir norėjo praeiti:

— Palauk, žmogau, mes norime pamatyti pilį, — tarė jam Algis, kuris turėjo pistoletą su sidabro kulka.

Senis atsisuko ir nusišypsojo.

— Eime, vaikai, seniai aš jūsų laukiau, — kalbėjo jis lietuviškai. Pasiteiravo mūsų, kas mes, iš kur ir ko čia atvykom. Mes tvirtinom, kad apžiūrėti pilies.

Trakų pilies griuvėsiai

Vytė Nemunėlis

VILNIAUS GĖLĖS

Per atostogas Ramunei
Bėga dienos, kaip vanduo,
Nes už pečiaus ji netūno,
Kol ateis rūstus ruduo.

Sugalvojo Ramunėlė
Savo mamai: — Leisk, mamyt,
Lietuvos karalių sielą,
Vilniaus miestą aplankyt.

Nuvažiavo pas Jūrą —
Jos kviesta jau prieš metus —
Visą Vilnių jos pamatė
Ir Tris Kryžius ir Vartus.

Gedimino kalną didį
Triskart aplenkė su ja
Ir pasimeldė, kur žydi
Karalaičio Lelija.

Skaitė juodvi Vilniaus bokštus
Ir šventųjų gatveles —
Prie bažnyčių dėjo puokštes,
O prie gatvių tik gėles...

Vakare į kiemą savo
Grįžo klonio takeliu
Ir nusifotografavo
Kaip dvi gėlės tarp gėlių.

(Iš knygos "Po tėvynės dangum")

Vilmanta Karečkaitė

U P E L I S

Aksominio dangaus krašteli,—
Tiktai be gintaro akių!
Baltoj putoj tu mėnesį liūliuoji,
Ir nendriose aplink suki, bučiuoji...
O aš — verkiu.

I tavo sidabrinį delną
Išspraudžiu skausmo sukarpytą širdį.
Sutirpsta ašara ir juokas ilgesys;
Užgęsta deganti širdis tavy,—
Nebeplaka daugiau...

Jis tupseno pirmas, o mes — pas-
kui, sekdami kiekvieną žingsnį. Pri-
ėjo prie išgriautų vartų ir sužvangi-
no raktais, vieną pakylėjo, pasuko,
tartum juos atidarydamas. Jis pa-
sakojo, kad čia didysis įvažiavimas į
kiemą. Čia iš sausumos atėjo tiltas.
Čia jis buvo pakeliamas, kad niekas
nekviestas į pilį neįeitytų.

Patekome į didelį kiemą. Aplink
mūrai su apgriuvusiais kambariais,
ilgais takais. Senukas mostelėjo ran-
ka ir pasakojo: čia kareivinės, čia gy-
veno kareiviai, vakarais kūreno ugnį
ir dainavo, Lietuvos kareiviai dainavo.

Už kiemo buvo vėl mūrai. Vėl se-
nukas paskambino raktais ir vėl "ati-
darė" nesamas duris. Mes įėjome į
pačios pilies kiemą. Aikštės gale sto-
vėjo iškilęs bokštas — pati didžiųjų
rūmų kaktas. Po juo — įėjimas. Se-
nukas vėl "rakino" tuščią angą, ir
mes patekome į nedidelį kiemą.
Aukštai aplink juosė balkonėlis,
juo galėjai pasiekti visus
kambarius. Užkopėm
ir tenai. Patekome į Vytauto, Kęstu-
čio ir Birutės kambarius ir į didelę
riterių salę. Senukas čia pirmas pa-
garbiai įžengė, nusilenkė ir tarė:

— Svečiai, svečiai iš Vilniaus, Ku-
nigaikšči... Geri žmonės... Jo balsas
nuaidėjo skliautuose, nubėgo per tam-
sumas į kerčias.

Mes sustojome prie durų.

— Įeikite. Kunigaikštis priima ir
jus kaip didįjį ordino magistrą, kaip
pasiuntinius kad priimdavo.

Į mus žvelgė raudoni mūrai, lan-
guose išlikę freskos, — sena sena pra-
eitis. Paglostėm plytas, apžiūrėjom
skyles, per kurias šildydavo salę.

Buvom pamirę vaiduoklius, bet se-
nukas ties vienu langu vėl mostelėjo
ranka ir tarė:

— Per čia kunigaikštienę Birutę iš-
metė į ežerą. Ji nuskendo. Ilgai vai-
tojo vandenys, ilgai. To aš neprisi-
menu, taip pasakojo, — senukas
sklaidė praeitį, o vėjas pureno jo
barzdą.

Kai nusileidom į pilies kiemą, jau
buvo šiek tiek sutemę. Senukas "už-
rakinėjo" duris ir mus vedė tolyn ir
tolyn.

— Kūrensis tuoj ugnis, vyručiai,
tiltai sudundės, riteriai sujus pasisve-
čiuoti pas Vytautą.

— Tai pasakos, senuk, — nutraukė
Algis.

— Nepasakos, draugai, ne!

— Girdėjome, kad čia vaidenas, ir
atvykome patikrinti, — Algis išsi-
traukė savo lenktą pistoletą su sidab-
ro kulka. — Mes nieko nesibijome!

Senukas nusišypsavo:

— Tokių man ir reikėjo. Seniai aš
vienas čia kovojau su vaiduokliais...

Nusivedė jis mus į trobelę, kuri bu-
vo sukalta iš senų rastų, ir liepė pa-
laukti kol sutems, ir pilyje pradės
ūkauti pelėdos. Jis pats išėjo laukan
ir atsisėdo prie lango, atsukdamas
nugarą į mus.

Apžiūrėjom jo landynę. Pasiemyje
buvo tik šiaudų čiuzinys, pora kastu-
vų, mažas staliukas ir daugiau nieko,
ničnieko. Tikras atsiskyrė'is.

Sėdėdami viską apkalbėjom, praeitį
ir dabartį, ir nutarėm laukti.

Kai visai sutemo, kai vėjas šiek
tiek praskleidė debesis, senukas vėl
išsivedė mus į pilį.

Ėjo jis tyliai, tartum koks kuni-
gaikščio maršalka, kartas nuo karto
raktais suskambindamas. Jis vėl "ra-
kino" pirmą kiemą ir kalbėjo mums:

— Klausykite tik manęs, kitaip ne-
įveiksime vaiduoklio...

Vienoje pašonėje prie mūro sukrau-
tos lentos. Senukas jas praardė, ir
mes pamatėm seną šaudyklę akme-
nims mėtyti.

— Pats pasidariau ir tegaliu tik
vieną kulka pa'eisti, nebėra jėgų.

Jis buvo prilenkęs dvi gerai iš-
drožtas kartukes, prie jų pritaisęs
krepšelį. Ten reikėjo įdėti akmenį ir
patraukti kaištuką. Kartelės kaip
spiruoklės išsitiesdavo ir išmesdavo
akmenį toli į ežerą.

Čia paliko mus tris, kitus du nu-
sivedė ant aukštos sienos ir išstatė
kaip kareivius, kad viską stebėtų:
kiekvieno medžio sujudėjimą, ežero
bangelę. Jis pats nuėjo toliau ir įlin-
do į sienos bokštą.

Mes sunešėm akmenis, susitaisėm
ir laukėm: kasgi čia bus. Staiga

bokšte pasirodė kažkas baltas ir mo-
javo, skėsčiojo į visas žalis. Vaiduok-
lis! Mes prigulome prie savo patran-
kos, o mūsų draugai, kurie stovėjo
ant sienos, pasileido tiesiai į jį. Ma-
čiau, kaip Algis nešėsi rankoje pis-
toletą.

Jie pradingo bokšte ir po valandė-
lės atskubėjo pas mus.

— Tai senukas! Senukas! Jis liepė
tuoj šauti į ežerą. Atplaukia trys
valtys. Jie baisūs esą vaiduokliai, ne-
galime įsileisti į salą. Negalime ir iš
pistoletų šauti. Jeigu jie išlips į kran-
tą, tada...

Mes paleidome šūvį. Tik sušvilpė
kartelės, akmuo nuburzgė ir toli toli
kirto į vandenį. Tada ba'tas vaiduok-
lis vėl pasirodė bokšte, suukė, sude-
javo, pamostegavo ir pradingo. Val-
telės sustojo valandėlei. Mes prikri-
tę žiūrėjom, kas gi ten. Matėme tik
juodus taškus. Valtys vėl pajūžėjo,
bokšte vėl sketerojo vaiduoklis, o mes
pradėjom šaudyti. Šūvis po šūvio.
Dėjom ir dėjom. Išgirdome, kaip mū-
sų du draugai slenka mūrais ir lyg
ūkauja ir lyg staugia. Ir mes pradė-
jom mauruoti. Visas pilies kiemas
prisipildė keistų garsų, nuėjo per e-
žerą, nuskardeno, net mus pačius
šiurpas apėmė.

Bet jie plaukė kas kartą greičiau.
Bokšte vaiduoklis čia pasirodydavo,
čia vėl pradingdavo, dar smarkiau
mojuodamas rankom. Staiga nuo jo
kampo kažkas didelis krito į vande-
nį. Suteleškiavo bangos, nuūžė per
ežerą. Mes vėl tempėm karteles ir,
kaip anie praeities kareiviai, gynėm
pilį. Šūvis po šūvio kirto į ežerą, ir
vienas mūsų akmuo pataikė prie pat
laivelio. Vilnys tiško, gurguliavo ir
liejos į valtį. Kažkas suklipo, suuko,
ir visi sustojo. Mes šaudėme, šaudėm,
šaudėm... Staiga valtys apsisuko ir
slydo tolyn, atgal į nežįžūrimus kran-
tus.

Toli palydėjome juos šūviais, ūka-
vimais ir vėl nutilom, šluostydami si-
prakaitą. Nuo sienos atskubėjo drau-
gai ir pranešė: budėti per visą naktį,
vaiduokliai galį sugrįžti.

Prisirinkom naujas krūvas akme-
nų, vėl sekėme ežerą pro plyšius, bet
niekas nebeplaukė, — tik rytas rauda
ir sklaidė bangeles.

Tada iš bokšto išlindo senukas ir
atėjo pas mus.

— Apsigynėm nuo vaiduoklių. Jie
nekviesti, jie svetimos žemės žmonės.
Jie neturi teisės čia įkelti kojos ir pa-
sijuokti iš mūsų pilies... — kalbėjo
senukas, — Kol sugrįš Vytautas, aš
čia dar pabūsiu. Tada atiduosiu rak-
tus, slapčiausius rakčius, kurie saugo
jo antspaudus ir kalavijus, ir eisiu
pailsėti... Tada nebūs vaiduoklių.
Keliaukite, vaikai, keliaukite...

Jis nuėjo, skambindamas raktais,
o mes susiradom valtį ir nuplaukėm.
Toks mielas ežeras, toks gražus rytas
švietė į mūsų veidus.

PAUKŠČIAI, VABALAI, KUPRANUGARIAI

Iš visų paukščių didžiausią ištikimybę šeimos gyvenimui parodo gandrai. Tomis pačiomis poromis jie rudeniai išskrenda į šiltuosius kraštus, tomis pačiomis poromis pavasarį mes vėl juos matome pargrįžusius. Apžiedavimų bandymai patvirtino, kad gandrų šeima iš tiesų yra pastovi. Tačiau sunku būtų tvirtinti, kad jie yra prisirišę prie viens kito. Prisiirišimas greičiausiai yra tik prie gimtosios vietos, ir kai abu gandrai sugrįžta į tą patį lizdą, jie ir vėl vienas kitą suranda. Laukinės antys taip pat visą gyvenimą gyvena kartu. Vienam iš šeimos žuvus, antrasis jos narys pasilieka vienas ir naujos šeimos nebesudaro. Savo ištikimumu pasižymi ir papūgos. Vienas medžiotojas kartą nušovė patelę iš vienos papūgų šeimos. Jis prisirišo ją prie balno ir palengva jojo. Patinėlis ilgai sekė paskui medžiotoją ir geriau leidosi pagaunamas pats, negu atskiriamas nuo savo patelės.

Žmogus ne visuomet su gyvuliais mandagiai elgiasi. Tačiau sekantis pavyzdys parodys net ir labai didelį žmonių „džentelmeniškumą“. Visa tai atsitiko dar senais laikais. 1554 metais Savoijos provinciją, Italijoje, užpuolė kažkokie dideli, ilgasnapijai vabalai, kurie pradėjo naikinti vynuogynus ir kitą derlių. Tuo metu Italijoje tačiau buvo demokratija, ir niekas negalėjo būti baudžiamas be teismo. Tad žmonės padavė į teismą ir šiuos nusikaltėlius — vabalus. Kadangi jie patys nesiteikė į teismą atvykti ir savęs apginti, buvo paskirtas net specialus vabalų advokatas.

Tačiau, dar nebaigus bylos spresti, vabalai iš vienos nakties dingo taip pat netikėtai, kaip ir buvo atvykę.

Nemunas ir jo intakai

Nemunas, pati ilgiausia ir didžiausia Lietuvos upė turi net 937 kilometrų ilgio. Per visą tą kelią — nuo Gudijos pelkių iki Kuršių Marų, — Nemunas surenka bent dvidešimties didesnių upių vandenį į save. Visi žinome, kad didžiausias Nemuno intakas yra Neris, prie Kauno įsiliejanti į senelį Nemuną. Neris taip pat netrumpa — jos ilgis 510 km. Kiti mums gerai pažįstami Nemuno intakai yra: Šešupė (308 km.), Nevėžis (219 km.), Dubysa (149 km.), Jūra (170 km.), Merkys (198 km.), Ščera (319 km.), Bereza (190 km.), Želva (149 km.), Mituva (101 km.), Svislota (115 km.), Juodoji Ančia (130 km.), Katra (107 km.). Kiti Nemuno intakai trumpesni ir neturi nė 100 km ilgio.

Atrodė, kad tuo viskas ir pasibaigs. Bet čia nebuvo galas. Praėjo kelio metai, ir tie ilgasnapijai vabalai vėl pasirodė. Byla tapo atnaujinta. Visagalis teismas po ilgų posėdžių nusprendė, kad vabalai pasielgė neteisingai, užpildami svetimų savininkų žemes, tačiau suprasdamas, kad ir jie turi gi iš kur nors gyventi, paskyrė jiems pamiškėje vieną nedidelį plotelį dar niekenc nenaudojamos žemės. Vabalų gynėjas šitokiu sprendimu nebuvo patenkintas ir apeliavo aukštesnei teismo instancijai. Jis tvirtino, kad vabalams paskirtoji žemė esanti labai blogos rūšies ir nederlinga. Šiam reikalui ištirti buvo sudaryta net speciali komisija. Kaip ir visos komisijos ji klausimą tyrė labai lėtai, pagaliau priėjo nuomonės, kad vabalai vis dėlto galėtų toje pamiškėje įsikurti. Tik patys vabalai, atrodo, visais tais įvykiais nesidomėjo: aptvarkę savoječių vynuogynus, išsikėlė į kitas provincijas.

Kas nežino bulių rungtynių Ispanijoje? Panašią pramogą turi ir rytų kraštų žmonės — arabai, turkai — tik tai su savo krašto labiausiai gerbiama gyvuliais — kupranugariais. Skirtumas tik toks, kad ten ne žmogus kovoja su kupranugariu, bet patys gyvuliai tarp savęs kovoja. Kartą metuose kiekviename miestelyje būna didelė šventė, į kurią suvažiuoja iš tolimų apylinkių turtingi šeikai ir pirkkliai su savo kupranuga-

riais, papuoštais šilkų kaspinais ir skambalėliais. Kupranugariai rungtis tarp savęs pagal tam tikras taisykles, visai nenaudodami dantų, tai yra, nesikandžiodami. Vien tik savo kūno svoriu jie stengiasi savo priešininką parversti arba priversti bėgti iš kovos lauko. Toks bėglys palydimas garsiu žiūrovų baubimu ir paniekos šauksmais.

AR ŽINAI, KAD...

— New Yorko viešoji biblioteka, Kongreso bibl. Washingtono ir Harvardo universiteto bibl. Cambridge, Mass. yra didžiausios JAV-se.

— JAV geografinis centras yra Smith provincijoje, Kansas, prie 39°50' ir 98°35' paralelių.

...Romėnai kalendorių buvo taip sustatę, kad vasario mėn. teko 29 dienos. Tačiau, kada senatas nutarė 8-ji metų mėnesį pavadinti imperatoriaus Augusto vardu, viena diena buvo paimta iš vasario ir pridėta prie rugpjūčio mėn. (August), kuris tuomet teturėjo 30 dienų, kad šis mėnuo nebūtų prastesnis už liepos mėn., turintį 31 d. ir pavadintą Juliaus Cezario vardu.

DRAUDŽIAMA J. A. VALSTYBĖSE

Normal, Ill. — žmonėms šaipytis iš šunų.

Kentucky — miegoti restorane.

Spokane, Wash. — kabinti moteriškus ir vyriškus rūbus ant tos pačios virvės.

North Dakota — pardavinėti riestainius kartu su alumi.

Mykolas Linkevičius

JAUNOS DIENOS

Mūsų dienos — jaunos dienos,
Mūsų norai — kilt aukštyn!
Mums žygiuojant žvanga plienas:
Ei, jaunieji, vis pirmyn!

Kas tos kančios, kas nelaimės,
Kas pasaulio mums vargai!
Sau žygiuojame be baimės —
Drąsūs būkime, draugai!

(iš 1927 m. „Ateities“)

Šių eilučių autorius Mykolas Linkevičius, prieš 35 metus „Ateityje“ pradėjęs savo poetinį kelią, mirė jaunas, palikdamas du rinkinius: „Židrynių atspindžiuose“ ir „Ateina Dievas“. Jo kūryba vystėsi individualistine impresionistine linkme. Gimė 1909 m. balandžio 28 d., mirė 1941 m. sausio 12 d., pakirstas džiovos.

SPORTAS

SPORTIŠKIAUSIAS SPORTAS

Arius Vydas

Kalbėsime apie tinklinį. Daugumai skaitytojų tinklinis jau senas pažįstamas, nereikalingas jokių pristatymų ir supažindinimų. Daugumas tinklinį yra žaidęs ir, be abejo, matęs kitus žaidžiant. Šis malonus žaidimas tuoj randa vietas ten, kur tik laisvalaikį gražiai praleisti susigrupuoja būrelis netinginio jaunimo. Tai žaidimas, kuris teikia daug malonumo ne tik patiems jame dalyvaujantiems, bet taip pat tiems, kurie stovi užribyje, ar tai laukdami eilės patekti aikštelėn, ar tai entuziastingai palaikydami tuos, kurie gina jų spalvas.

Tinklinio pradžia tikrai nebuvo labai "vyriška". Jį sugalvojo amerikietis William G. Morgan 1895 m. Tuo metu jis buvo Holyoke, Mass. YMCA skyriaus vedėjas. Į jo vedamą įstaigą laisvalaikio praleisti susirinkdavo miesto biznierių ir šiaip pasiturį žmonių, kurie dėl savo per daug apvalių proporcijų nepajėgė vaikytis po salę naujai atrasto krepšinio sviedinio. Morganui kilo idėja iškelti teniso tinklą ir per jį leisti "bandyti" krepšinio sviedinio vidų — kamerą. Apvaliesiems biznio atstovams žaidimas patiko. Tačiau kadangi krepšinio sviedinio vidus pasirodė per lengvas, buvo užsakytas A. G. Spalding Bros. kompanijoje specialus sviedinys, ir taip gimė žaidimas, vadinamas "volley ball" — tinklinis.

Naujasis žaidimas greitai populiarėjo. Jau 1896 metais "Physical Education" žurnale buvo paskelbtos jo taisyklės. Metai po metų paprastos ir beveik vaikiškos taisyklės tobulintos, ir 1917 m. American Sports Publishing Company of New York išleido pirmąjį leidinį apie tinklinį.

Po antrojo pasaulinio karo pradėta intensyvi tinklinio propaganda. Žaidimo lygis pakilo, ir iš lėto bei tingaus tinklinis pradėjo virsti kietu ir greitu, reikalaujančiu aukštos technikos žaidimu. 1947 m. Paryžiuje įsteigta Tarptautinė Tinklinio Sąjunga, kurioi įstojo aštuoniolika valstybių.

Lietuviai, deja, negali girti savo dideliu pasisekimu šioje sporto šakoje. Pas mus šis gražus žaidimas ilgai buvo užmirštas ir tik nuo 1939 m. kiek plačiau pradėtas propaguoti. Neturint tačiau gerai parengtų mokytojų, kad ir įtraukus tinklinį į mokyklų kūno kultūros programas, jis nebuvo tinkamai mokomas ir aukštesnės klasės nepasiekė. Juo plačiau susidomėta tremtyje, kur mūsų mokytojai tapo smarkiai šioje srityje pažengę kaimynai latviai ir estai. Ir

mokiniai pasirodė gan gabūs. Bet taip pat per trumpą laiką toli gražu nepajėgė prisivyti savo mokytojų. Emigracijoje tinklinį plačiai masė žaidžia gegužinėse. Sveikintinas reiškinys. Tačiau ar nevertėtų juo susidomėti rimčiau?

Tinklinis kaip žaidimas beveik idealus. Jo technika nesučeitinga, lengva išmokti, nereikalaujanti per daug energijos ar fizinės jėgos. Tas tinklinį daro visiems prieinamą ir visų su malonumu žaidžiamą. Iš visų žaidimų, kaip ir jo idėjos gimdytojas tenisas, tinklinis yra labiausiai "fair". Čia priešingų komandų žaidėjai negali vienas kito paliesti, tad nėra progos nei gera nei bloga valia kuo nors vienas kitam padėti ar pakenkti. O šiuo metu einama net prie tokio "riteriškumo", kur žaidėjai, tinklą palietę ar du kartus į sviedinį iš eilės sudavę, patys teisėjui pasisako. Būdinga, kad tinklinyje pirmoje vietoje statomas ne laimėjimas, bet gražus, turįs daug derinių, įdomus žaidimas, iš kurio neišvengiamai turi sekti geresnė pasekmė. Čia ypačiai svarbu komandinis darbas: susižaidimas, deriniai, dėmesys ir kt. Aikštelėje visi į tą darbą įtraukiami, ir jis kiekvieno stengiamasi atlikti ko geriausiai. Žaidimas tampa malonumu. Žvelgdami iš fizinio auklėjimo taško, matome, kad tinklinio žaidime sukoncentruota viskas, ką instruktorius bando išgauti įvairiais mankštos pratimais. Tinklinyje įjungta ir šuoliai, ir bėgimai, ir jėgos bei pusiausvyros išlaikymo apraiškos. Žaidėjas savaime pasidaro akylos, budrus, tikslus ir pritaikomai protaujas, nes tai veda prie gero, darnaus žaidimo. Čia taip pat neužmirštas bendruomeniškumo principas, nes tik iš individualaus žaidėjo patangų susidaro komandinis žaidimas — tinklinio esmė.

Pačią žaidimo techniką galima suskirstyti į dvi fazes: puolimą ir gynimą. Bet reikia pastebėti, kad nei viena bet kuria iš jų negali remtis atskiros komandos žaidimas. Jos abi yra lygiai svarbios ir lygiai reikalingos įdomiam žaidimui išvystyti.

Puolimas susideda iš servo, padamų — pasuočių, kėlimo ir kirtimo. Gynimosi pagrindas yra blokavimas ir tikslus kamuolio paėmimas po to. Straipsnelio apimtis neleidžia ilgiau sustoti ties kiekvienu iš šių žaidimo elementų. Tačiau tenka pastebėti, kad tik juos išmokus, — kas nėra sunku, — žaidimas pasidaro "tikru tinkliniu".

Viena iš gerųjų tinklinio savybių

yra ta, kad jis nereikalauja ypatingo prisirengimo ir nestato aukštų įren-gimo reikalavimų. Žaidimui reikalingas sviedinys, kuris yra 26-27" apimties ir sveria ne daugiau kaip 8-10 uncijų. Aikštelė yra 60 x 30 pėdų (9X18 m.). Tinklas 42 pėdų ilgio, iškeliamas taip, kad jo viršus yra 8 pėdos nuo grindų (2,44 m). Moterų tinklas yra 6 ir pusės pėdos aukščiau.

Tinklinio komandai reikalingi šeši žaidėjai. Taisyklės dažnai tobulinamos ir nežymiai keičiamos. Šiuo metu leidžiama tam pačiam žaidėjui po blokavimo du kartus iš eilės paliesti sviedinį, centriniam žaidėjui draudžiama peržengti dviem kryžiais atžymėtą ribą priimant servą, kirsti žaidžiant antroje eilėje ir blokuoti dviem žaidėjams, kurie stovi ne vienas paskui kitą. Negalima liesti tinklo, iškišti rankas virš ar apačioje tinklo, peržengti aikštelės dalinančios linijos (ant linijos galima užminti), servuoti ne pagal savo eilę ir kt. Kiekviena pusė tegali tik tris kartus paliesti sviedinį prieš grąžinant jį priešininkui. Draudžiama sviedinį spirti — paliesti bet kuria kūno dalimi žemiau kelių. Teisėjams, gi, sunkiausia pastebėti, kada žaidėjas neteisingai atmuša sviedinį — "neša". Čia, rankų technikoje, ir slypi gražaus bei teisingo tinklinio paslapis: kamuolys mušamas pirštų galais, abiem rankom kartu, ne iš apačios, bet reikalui esant pritupiant ar priklaupt. "Iš apačios" imant, daug bet jokių būdų ne visi kamuoliai gali būti mesti. Šiuo metu vis daugiau imama vartoti vieną ranką. Kai kurie treneriai reikalauja, kad sviedinį atmušant būtų vartojamas visas kūnas — pašokama. Taip eliminuojamas "siekimasis" ir visados atsistojama geresnėn pozicijon. Pagrindinė gero komandinio žaidimo taisyklė — antrąjį padavimą visados turi gauti kėlikas. Po to seka kirtimas ir, daugeliu atvejų, taškas! Žaidžiama iki penkiolikos taškų, nors laimėjimui reikia dviejų taškų daugiau negu surenka priešininkas. Tik servuojanti komanda gauna tašką.

Taip trumpai atrodo mūsų pažįstamas tinklinis. Straipsnio rėmai neleidžia jį plačiau panagrinėti. Bet iš to, kas čia pasakyta, nesunku įžūrėti tinklinio naudą ir vertę. Žaidime pirmoje vietoje iškeltas mokomasis — auklėjimasis momentas. Toliau tinklinis nereikalauja, kad jį žaidžiantieji būtų fiziniai stipresniai. Jo tikslas padaryti juos tokiems. Tad galime drąsiai tvirtinti, kad tinklinis yra sportiškiausias komandinis kovos žaidimas. Jam turi nusilenkti net beisbolas, kur dominuoja individualinis pranašumas. Bet, net pamiršus edukacinę tinklinio vertę ir jo teikiamą malonų būdą išsiugdyti tvirtą kūną, jis vistiek lieka puikiu laisvalaikio užsiėmimu.

ČIUKAS DĖLIS

NORIU IR BIJAU

Vargšė, vargšė aš mergytė —
Naktį aš verkiau.
Pamylėti bernužytį
Noriu ir bijau.

Sipsta mano širdužėlė, —
Turbūt, mirsiu jau.
Užkabinti bernužėlį
Noriu ir bijau.

Draugė mano draugą turi,
Ženysis tuojau.
Kai aš patenku į būrį, —
Noriu ir bijau.

Ach, Dievuli, kad žinočiau,
Ko aš taip bijau.
Tai norėčiau, nebijočiau,
Tai mylėčiau, nesvajočiau
Už visus daugiau!

PRAGMATIZMO DILEMA

Kartą draugas man pasakė,
Kad pasauly jam svarbu:
Tik turėti mėlynakę
Ir kad būtų pinigų.

O kiti visi niuansai —
Idealai ir tikslai...
Mėlynakė ir finansai
Juos palaidos amžinai.

Kitą kartą jis ateina,
Sako: "Broli, jau gerai —
Įkerta bet kokią kainą
Mano locni pinigai!"

Jau, broliuk man yra banke
Žalio dolerio gana.
Tik dar reik, kad į parankę
Įsikibtų mergina."

Trečią kartą draugas sako:
"Jau broleli, man blogai —
Viena stojo skersai tako
Ir pradingo pinigai.

Valgė "aiskrymą" galionais,
Gavo žiedą dovanų,
Kai pamatė, kad balionas,
Tarė man: "Sudiev, einu!"

Tad patark, bičiuli mielas,
Ką daryti šiais laikais,
Kad išliktum žmogus čielas
Su uždirbtais pinigais.

Juk aš taip mažai tenoriu,
Mažuliukus daiktus du:
Kad mylėt Eleonora
Ir dar liktų pinigų".

Vienas biznierių patyrė, kad kai-
myniniame miestelyje gyvena šim-
tametis senelis. Galvodamas, kad tai
būtų gera reklama jo firmai, pirklys
sėda į automobilį ir už pusvalandžio
sustoja prie kuklaus namuko. Senelį
randa kieme, berūkantį pypkę.

— Sveikas, tėvuk, — pradeda jis, —
girdėjau, kad jau persiritai per 100
metų. Ar nesutiktum už gerą atlygi-
nimą pasėdėti mano krautuvėje ir
papasakoti mano klientams, kaip
reikia gyventi, kad sulauktum tokio
amžiaus?

— Mielai ponaiti, jei tik gausiu tėvo
leidimą.

— Tėvo?! — nustemba pirklys, —
kur jis yra?

— Miegamajame, — atsako senukas,
iš lėto pūsdamas dūmus, — jis guldo
į lovą mano senelį...

Kolega:

— Sveikinu. Girdėjau žmona su-
silaukė dvynukų. Kas: berniukai ar
mergaitės?

Išsiblaškęs profesorius:

— Vienas berniukas, kita mergai-
tė, bet, regis, gali būti ir atvirkš-
čiai.

Hans Thoma, garsus vokiečių daili-
ninkas, nesusilaukė didelio pritarimo
savo pirmiesiems darbams. Po kurio
laiko, rašydamas draugui laišką,
1896 m. Thoma pasakojosi suradęs
paguodą bei nusiramina: "Prieš
20 metų, kada buvau smarkiai kriti-
kuojamas savo draugų ir meno kriti-
kų, aš išsilaisvinau iš šio slėgimo
vienos netikėtos minties dėka: užuot
gynėsis ir atsiprašęs aš pasakiau —
nusipirkau šią drobę, už ją sumokė-
jau ir todėl galiu ją taip išteplioti,
kaip tik man patinka."

Netoli nuo rašytojo Mark Twain na-
mų gyveno Harriet Beecher-Stowe,
"Dėdės Tomo trobelės" autorė.

Nuėjus vieną dieną jos aplankyti,
Twainas pastebėjo, jog pamiršo užsi-
rišti apikaklę ir kaklaraištį. Jo žmo-
na Olivija šį nusižengimą prieš etike-
tą pastebėjo tik tada, kai vyras sugrį-
žo namo. Twainas tačiau neprarado
savo ramybės.

— Aš tai dar atitaisysiu, — pasa-
kė jis, supakavo apikaklę, kaklaraištį
ir visą ryšulėlį pasiuntė poniai Bee-
cher-Stowe.

Ponas Veene, lankydamasis Ant-
verpeno zoologijos sode, ištraukė iš
kišenės piniginę, norėdamas duoti pi-
nigų savo vaikams, kad šie nupirktų
riešutų drambliams. Tačiau vienas iš
dramblių, matyt, negalėdamas su-
laukti skanėstų, čiupo piniginę ir ją
visą prarijo.

Vienos bepročių ligoninės gydyto-
jas, būdamas labai jautrus, giliai per-
gyveno visų savo pacientų rūpesčius.
Jo padėjėjai dažnai sau tyliai stebė-
josi, kiek ilgai jis galės išlaikyti to-
kioje įtampoje.

Vieną dieną jis vėl kantriai ir aty-
džiai klausėsi savo paciento nusi-
skundimų: —

— Aš jums papasakosiu, daktare,
— kalbėjo ligonis. — Mano rūpestis
yra..., kad... (čia jis rūpestingai
nuėmė kažką tai išivaizduojamo nuo
savo rankovės)... šitos peteliškės...
(numesdamas kitą šalin)... visą lai-
ką skraido aplink mane... (nupūtė
trečią nuo rankos)... ant mano ran-
kų... štiš... visur... štiššš...

— Gerai, gerai, — sutiko gydyto-
jas, — bet tamstai visai nereikia...
štiš... pūsti jas... (nusivalydamas)
... visas ant manęs!...

Vienoje kaimo bažnyčioje nepa-
prastai graudaus pamokslo metu vi-
si klausytojai ėmė verksti, išskyrus
vieną vyrą. Paklaustas, kodėl never-
kė drauge su kitais, jis atsakė: "Mat,
aš priklausu kitai parapijai."

GYVENIMO RATAS

Kur tiktai eisi,
Kur tik sustosi —
Nuo vyresniųjų
Gausi per nosį.

Rėžia pamokslus:
Gerbkite dorą,
Girdi, nukrypę
Mirsit pas tvorą.

Sako nevaikščiūt,
Batų nezulint,
Liepia skaityti
Sėdint ir gulint.

Šokti tai neikit, —
Kenkia sveikatai —
Taip su pamokslais
Sukasi ratai...

Jolė Nelė

KREIVOS

ŠYPSENOS

LIETUVOS
NACIONALINĖ
MOKSLŲ IR
BIBLIOTĖKA

DARBAI ŽMONĖS

DR. VERONIKĄ KARVELIENĘ PRISIMINUS

Lietuvės moterys, niekad neturėjusios per daug energingų ir veiklių pasišventusių vadovų, ne tik nesulaukia naujų, jaunų jėgų, bet palengva netenka prityrusių, gyvenimo užgrūdintų veteranų.

Pereitais metais gruodžio mėn. 27 d. mirusi dr. Veronika Karvelienė — Bakšytė ir buvo viena iš tų nepailstančių darbuotojų, kurių gyvenimo bėgy atlikti darbai ir pasiekti rezultatai ir tuomet dar gyvi, kai jų pačių jau nebėra. Velionė, gimusi 1898 m. gruodžio mėn. 13 d. Suoleliuose, Kutkiškių parap., Utenos apskr., jau anksti įtraukta visuomeninėn veiklon. Baigusi E. Vileišienės pradžios mokyklą Vilniuje, 1912 m. ten pat įstojo į Vinogradovienės rusų gimnazijos trečiąją klasę. Sekančiais metais įsijungė Vilniaus ateitininkų veiklon, aktyviai dalyvaudama susirinkimuose bei pati talkininkaudama jau tuomet savais referatais.

Šis pirmasis organizacinio reiškimosi laikotarpis buvo nutrauktas vokiečių okupacijos, kurios metu velionė persikėlė į Voronežą, kur 1918 metais baigė Martyno Yčo mergaičių gimnaziją. Kai pavojus ėmė grėsti iš Rusijos pusės, velionė grįžo Lietuvon ir ligi 1921 metų dirbo Kaune Eltos redakcijoje. Nusiraminus karo viesulams ir gyvenimui maždaug sugrįžus į normalias vėžes, velionė vėl sugrįžo prie visuomeninio — organizacinio darbo, šį kartą gal kiek produktingesnio, nes ir pati dr. Karvelienė ir Lietuvos moterų problemos buvo pribrendusios pozityviam darbui. Daug pasidarbavo Katalikių Moterų Draugijoje, kuriai tuo metu vadovavo M. Galdikienė, vėliau tremtyje buvusi Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos pirmininke. 1921 m. velionė išvyko studijuoti į Muensterio universitetą, iš kurio persikėlė į Muencheno ir vėliau Karaliaučiaus-un-tus, visą laiką nenutraukdama savo filosofijos, psichologijos ir vokiečių literatūros studijų, kurias baigė 1929 m. Karaliaučiaus uni-te filosofijos daktarės laipsniu.

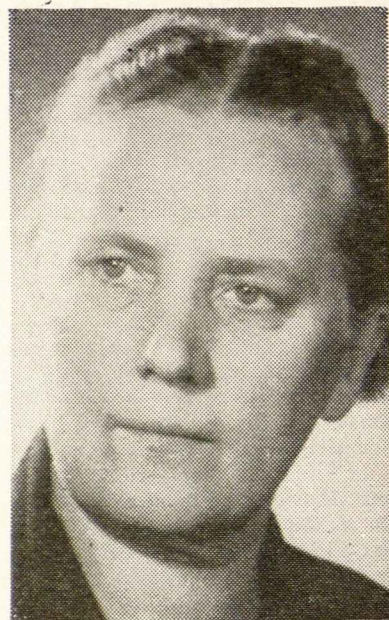
Baigusi studijas ir jau susikūrusi šeimą, velionė iki pat bolševikų okupacijos gyveno Noreikiškiuose, Garliavos valsč. Kauno apskr., visus

tuos metus aktyviai dirbdama Katalikių Moterų Draugijoje, Katalikių Organizacijų Sąjungoje, Ateitininkų Taryboje, Abolicionistų Draugijoje, Mergaičių Globos ir Motinos Vaiko Sekcijoje prie Katalikių Moterų drjos bei Kalinių Globos dr-joje.

Draugijų, organizacijų ir sąjungų, kuriose velionė dalyvavo ir buvo narė, galima būtų priskaičiuoti daug, tačiau tik jos palikti ir konkretūs to veikimo vaisiai liudija velionės tikrąjį vertingumą ir naujus įnašus lietuvių moterų lobynui.

Dr. V. Karvelienė yra suorganizavusi Motinos ir Vaiko Sekciją, išrūpinusi varge atsidūrusioms motinoms paramą, paruošusi motinų namų prieglaudą; įsteigusi Mergaičių Globos Sekciją ir Mergaičių Globos Biurą bei Darbo Namus. Velionė ypatingai rūpinosi ir globojo jaunąsias mergaites ateitininkes ir kaip Lietuvių Katalikių Moterų atstovė palaikė nuolatinį ryšį su Tarptautine Mergaičių Federacija.

Atsidūrusi tremtyje, Vokietijoje, velionė vėl atnaujino laikinai aplinkybių nutrauktus ryšius su tarptautinėmis mergaičių organizacijomis, net parūpindama vietas lietuvių atstovėms šių organizacijų kongresuose Romoje 1947 ir 1952 m. m. Jos

Dr. V. Karvelienė

pastangomis buvo naujai pertvarkyta Pasaulio Lietuvių Katalikių Organizacijų Sąjungos.

1950 m. Popiežius Pijus XII dr. V. Karvelienę už pasidarbavimą Katalikiškajai Akcijai apdovanojo "Pro Ecclesia et Pontifice" ordinu.

Jau jaunystėje nepasižymėjus stipria sveikata, dr. V. Karvelienės pavargęs organizmas toli nuo tėvynės, neįprastų sąlygų slegiamas, dar labiau susilpnėjo. Tačiau prie veiklos ir darbo pripratęs kūnas dar vis kurtėjo. Jau prieš patį galą buvo priversta atsigulti ligoninėn štrasburge, kur po sunkios operacijos mirė palikusi šeimą ir idėjos draugus.

NUO ANGLIAKASIO IKI PRELATO

Kas galėjo tuo metu tikėti, kad tas jaunuolis, kuris prieš 30 su viršum metų kasė juodąjį auksą Pensylvanijos anglių kasyklose, šiuo metu švęs savo 25-tąsias kunigystės metines ir klebonaus didelėje ir gražioje lietuvių parapijoje, Baltimorės mieste. Bet tokia buvo Viešpaties valia, pašaukusi jį į savo darbininkų skaičių. Š. m. sausio 18 d. Baltimorės lietuvių šv. Alfonso parapijos bažnyčioje prel. Dr. L. Mendelis atlaikė iškilmingas šv. Mišias, prisimindamas savo 25 metų pastoracinį darbą. Tai buvo visos parapijos iškilmės.

Jis gimė šiauliuose 1898 metais. Ten pradėjo lankyti ir gimnaziją, bet, susidėjęs aplinkybėms, kartu su tėvais turėjo išvykti į Ameriką. Čia gyvenimas nebuvo lengvas: dar būdamas vos keturiolikos metų pradėda angliakasio darbą. Dirbdamas kar-

tu lanko ir mokyklą. 1920 metais įstoja į kunigų seminariją ir, ją baigęs, išvyksta į Romą, kur 1928 metais iššventinamas į kunigus. Pastoraciniam darbui Amerikoje jaunas kunigas buvo paskirtas į Baltimorę. Čia jis praleido visą savo laiką dirbdamas savo parapijiečių dvasinei naudai. Prel. Dr. L. Mendelis šiuo metu yra šv. Alfonso parapijos širdis. Jam artimi yra ne tik jo parapijiečių religiniai reikalai, bet kartu jis nuoširdžiai dirba ir lietuviškumo baruose, nuolat ragindamas lietuvius nepamiršti tikėjimo, kalbos ir papročių.

• Kun. K. Bičkauskas, Indiana Harbor lietuvių parapijos klebonas, sausio 18 d. šventė savo 40 metų kunigystės sukaktį. Ta proga šv. Tėvas jį pakėlė į prelatus.

IŠ FEDERACIJOS VALDYBOS VEIKLOS

• Ateitininkų Kongresas, numatytas šaukti šiais metais Chicagoje, atidedamas kitiems metams. Vieta lieka ta pati. Kongreso rengimo mechaniniais reikalais rūpinasi Chicago sendraugiai, kurių pirmininku yra kun. dr. A. Juška. Yra sudarytos įvairios komisijos, kurios savo darbą tęsia toliau.

• Į Vyr. Valdybą Ateitininkų Sendraugių S-gos įgaliotiniu paskirtas Dr. Vladas Viliamas, Ateitininkų Studentų S-gos — stud. Vytautas Vygas ir Moksleivių Ateitininkų S-gos — laikinai stud. Juozas Baužinskas.

• Vyr. Kontrolės Komisiją sudaro Stasys Lušys (Bostone), išrinktas pirmininku per praėjusius korespondencinius rinkimus, ir jo pakviesti du nariai: sekretorius Kazys Mockus (Bostone) ir Julius Staniškis (Clevelande).

• Finansiniai At-kų Federacijos reikalai norima centralizuoti ir sudaryti bendrą biudžetą pagal Federacijos statutą. Projektas Vyr. Valdybos jau ruošiamas.

• Ateitininkų enciklopedijos ir kitų leidinių klausimas buvo svarstytas Vyr. Valdybos posėdyje. Ateitininkų leidiniai taip pat norima centralizuoti. Enciklopedijos parengimo klausimu bus sukvietas platesnis pasitarimas.

STUD. AT-KŲ ŽODIS ANGLIŠKAI

Stud. At-kų Sąjunga, susidurdama su kitų tautų katalikais studentais ir nuolat turėdama aiškinti: kas mes, iš kur, jautė gyvą reikalą išleisti savo biuletenį svetima kalba. Tuo reikalu buvo sudarytas net atskiras skyrius prie Stud. At-kų Centro Valdybos. Štai šis skyrius ir išleido pirmąjį numerį angliškai, pavadindamas jį "Lithuanian Catholic Youth Bulletin". Redaguoja stud. A. Sužiedėlis ir stud. K. Kebliński.

Pirmasis numeris turi 8 puslapius, atspausdintas gražiai spaustuvėje. Jis talpina gana daug informacinės medžiagos iš lietuvių akademinio jaunimo veiklos bei visuomeninio gyvenimo. Šio numerio turinyje: At-kų Federacija, jos tikslai, organizacinė struktūra, istorijos santrauka; stud. At-kų Sąjungos aprašymas, jos metinis suvažiavimas bei rezoliucijos; gražiai pavaizduota Lietuvos tragedija nacių metu ir už geležinės uždangos. Paskutiniame puslapyje yra žymiųjų lietuvių ir svarbesniųjų įvykių kronika.

Sveikindami šį naują ateitininkiską leidinį, linkime jį kuo plačiau paskleisti kitų tautų tarpe. Kartu kviečiame ir kitus studentus į talką. (Rašyti: A. Sužiedėlis, 68 Glendale St. Brockton, Mass.)

Aušros Vartų Bažnyčios projektas Montrealyje. Projektą darė Dr. Kulpavičius

KRISTUS ŠAUKIA MUS

Vysk. V. Brizgys ir kan. prof. J. Končius kreipėsi į lietuviškąją visuomenę Lietuvos vyskupų vardu, prašydami rūpintis, kad atsirastų daugiau pašaukimų kunigo darbui. Kelias mintis iš to atsišaukimo norime paduoti ir "Ateities" skaitytojams.

"Visi tikime, kad pavergti kraštai, taigi ir Lietuva, netrukus atgaus laisvę, tad visiems lietuviams katalikams turi rūpėti ir dvasinis lietuvių tautos prisikėlimas. Šventasis Tėvas yra labai susirūpinęs, kad laisvame pasaulyje esą dabar kankinamų tautų žmonės kaip galima greičiau ir geriau pasiruoštų apaštalavimui anuose kraštuose..."

Tinkamo amžiaus sulaukusį jauni-

mą stenkimės nukreipti dvasinio pašaukimo keliu: mergaites į lietuviškos kilmės seselių vienuolynus, berniukus, norinčius tapti pasauliniais kunigais, į Lietuvių Kolegiją Romoje. Romoje studijuodami mūsų klierikai geriau negu kur kitur pažįsta Bažnyčios santvarką ir dvasią, čia jie bręsta apsupti keletos tūkstančių metų žmogaus kultūros paminklų. Tuo pačiu jie čia gyvena grynai lietuviškoje aplinkoje, nepamiršta savo tautos dvasios, savo kalbos papročių.

Parodykime ir mes energijos ir pasišventimo šioje talkoje... Melskimės vieni už kitus, kad Viešpats laimingų mūsų bendras pastangas."

IŠ RELIGINIO GYVENIMO

• Paskutiniame iš spaudos išėjusiame Italijos Kunigų Seminarijų Vadovybės skirto žurnalo "Seminarium" numeryje yra išspausdintas išsamus Lietuvių šv. Kazimiero Kolegijos Dvasios Vado kun. Dr. Vytauto Balčiūno straipsnis apie būsimųjų vadovybių seminarijoms parengimą. Straipsnio autorius siūlo įsteigti tarptautinį seminarijų vadovybėms rengti institutą, kuriame būtų teikiamas aukštas pedagoginis ir asketinis išlavimas. Šalia popiežių direktorių šiuo reikalu autorius cituoja taip pat ir arkivyskupo J. Matulevičiaus dienoraštį. Šis lietuvių projektas, kuris pirmą kartą buvo pasiūlytas prieš keletą metų vienoje dvasios vadų konferencijoje, sukelia vis didesnę susidomėjimą kompetentinguose sluoksniuose.

• Šv. Tėvas giliu skausmu sutiko žinią apie baisius potvynius Olandijoje, Anglijoje ir Belgijoje, kurie pareikalavo tiek daug aukų ir į skurdą įstūmė tūkstančius šeimų. Popiežiaus paliepimu iš Vatikano skubiai buvo išsiųstas specialus traukinys su

maisto produktais, vaisiais ir kitais reikalingiausiais dalykais į nelaimės vietą. Popiežiškoji labdarybės Komisija pasiūlė Italijoje esančias kolonijas nelaimės ištiktų kraštų vaikams.

• Mokslinė Liuveno universiteto ekspedicija neseniai išvyko į Palestiną, kur atliks tyrinėjimus Judėjos dykumų grotose. Šiose grotose 1947 m. grupė beduinių atrado seniausius Biblijos rankraščius.

• "Kristaus gynimas bendruomenėje" bus pagrindinė studijų tema vokiečių katalikų studentų dienoje, kurios įvyks ateinančiam rugpiūčio mėnesį Bonnoje.

• Misijų darbas per televiziją ir radiją vis labiau plečiamas. Neseniai Romoje įkurta tarptautinė katalikų organizacija tokiam moderniškų misijų darbui propaguoti. Žinoma, televizija tuo tarpu gali būti naudojama tik Amerikoje ir kai kuriose Europos valstybėse. Amerikoje labai sėkmingai šioje srityje dirba vysk. Fulton Sheen.

VISUOMENINIS GYVENIMAS

• **Henry de Chambon**, prancūzų politikas ir rašytojas, nuoširdus lietuvių tautos bičiulis, sulaukė 82 metų amžiaus. Nepriklausomybės laikais jis keletą kartų yra lankęsis Lietuvoje ir gyvai domėjėsis visais lietuvių reikalais. Jis yra išleidęs net 4 Lietuvos vardą iškeliančias knygas prancūzų kalba; be to, savo paties leidžiamame savaitiniame politikos žurnale kiekviena proga talpindavo straipsnius ir žinias apie Lietuvą.

• **Prof. K. Pakštas** neseniai turėjo dvi sunkias operacijas, bet paskutiniu laiku vėl jaučiasi stipriai ir aktyviai dalyvauja Vidurio Europos Krikščionų Demokratų Sąjungos Vyr. Komiteto posėdžiuose. Jis yra šios sąjungos vicepirmininkas.

• **Lietuvių Gimnazija Vokietijoje** gali persikelti iš Diepholzo į kurią kitą Vokietijos vietovę. Sausio viduryje speciali komisija apžiūrėjo Vak. Vokietijos vyriausybės pasiūlytas vietas ir patalpas: Koelne, Muenchene, Mayen, Trier ir Bad Kreuznach. Atrodo, kad bus apsisistota prie Bad Kreuznacho.

• **Remkime A. L. R. K. Federacijos** veiklą. Naujasis Federacijos sekretorius prof. Balys Vitkus lietuviškuose laikraščiuose kreipiasi į visuomenę, primindamas praeitojo Federacijos Kongreso rezoliucijas ir prašydamas ją prisidėti prie darbo. Katalikiškoji Akcija tik visų bendromis pastangomis gali būti išplėsta.

• **Vokiečių studentų** kaikurių korporacijos bandė atgaivinti senas ir nekreikščiônicas tradicijas: nešioti sportinius kardus ir dvikovose ginti savo garbę. Prieš tai griežtai pasisakė pereitą rudenį Fuldoje įvykusi Vokietijos vyskupų konferencija.

• **Illinois Uunversitete** Čikagoje studijuoja per 100 lietuvių studentų. Universiteto lietuviai susiorganizavo į "Lituanicos" klubą, oficialiai pripažintą universiteto vadovybės.

• **Mundelein Kolegijoje** Čikagoje kalėdinės programos metu buvo prarvestas atskirų tautybių kalėdinių giesmių konkursas. Konkursą laimėjo lietuvių grupė, sužiedojusi kalėdinę giesmę "Tyliąją Naktį". Varžybose dalyvavo dar vokiečių, lenkaičių, prancūzų ir ispanų.

• **Prof. J. Brazaičio** padėkos laišką atsispausdino New Yorko katalikų savaitraštis "The Tablet". Savo laiške prof. J. Brazaitis išreiškia padėką J. E. Arkiv. Molloy, kuris savo kalėdiniame rašte tikintiesiems ragina juos melstis už anapus geležinės uždangos esančias tautas.

• **Balfo šeštasis seimas**, kuris sausio 9 ir 10 dienomis įvyko Bostone, priėmė naujus planus Europoje pasilikusiems lietuviams šelpti. Seime dalyvavo per 100 veikėjų ir atstovų. Buvo renkama nauja Balfo vadovybė. Pirmininku pasiliko ir toliau kan.dr. J. Končius.

KULTŪROS GYVENIMAS

• **Lietuvos Vyčiai**, Amerikos lietuvių katalikų jaunimo organizacija, šiemet švenčia 40 metų sukaktį. Sukaktuvinius metus Vyčiai pradėjo dideliu koncertu sausio 18 d. Brooklyno Muzikos Akademijos salėje. Programoje dalyvavo du New Yorko Metropolitan operos solistai — Ona Kaskas ir Algirdas Brazys. Jie išpildė lietuvių liaudies dainas ir operų arijas. Į koncertą buvo atvykusių svečių net ir iš tolimesnių vietovių.

• **Prof. Adomui Galdikui**, žymiam mūsų tapytojui šiemet sueis 60 metų amžiaus. Ši sukaktis įvairiose vietovėse rengiamasi prisiminti.

• **Vilniaus Opera** savo repertuare daug dalykų jau duoda rusų kalba. Daugumoje vaidinami senieji klasiniai dalykai, bet vis daugiau statoma ir naujų rusiškų operų. Jaunieji lietuvių muzikai, kompozitoriai ir solistai siunčiami studijų į Maskvą arba į Leningradą, kad dar arčiau susigvyventų su komunistine meno dvasia.

• **Lietuviškas pasakas** įsidėjo Italijoje išleista Rytų ir Vakarų Europos pasakų bei legendų enciklopedija. To-

je enciklopedijoje randame virš 20 lietuviškų liaudies pasakų.

• **Hermannu Sudermannu** "Lietuviškosios istorijos" neseniai išleistas Vokietijoje nauju leidimu. Apie šią knygą gražiai atsiliepia Frankfurto dienraštis "Deutscher Kurier".

• **Poeto Kazio Binkio** 10 metų mirties sukaktį gražiai paminėjo čikagiečiai š. m. sausio 10 d. Dramos aktoriai suvaidino ketvirtąjį "Atžalyno" veiksmą ir paskaitė Binkio poezijos. Paskui buvo rodoma filmo ištrauka iš Binkio scenos veikalo "Generalinė repeticija". Filmą yra pradėjęs sukurti filmų režisiorius Bruno Vešota.

• **"Aidy"** premiją už mokslo veiklą bus paskirta per Atvelykį. Premijos dydis — 500 dol. Terminas veikalams prisiųsti pasibaigė vasario mėn. 1 d. Sprendėjų komisiją sudaro L. Dambriūnas, J. Girnius, T. Bernardinas Grauslys OFM, S. Sužiedėlis ir A. Vaičiulaitis. Tai bus pirmoji lietuviška premija už mokslo veiklą.

• **John Gielgud**, lietuviškos kilmės anglų aktorius, yra laikomas vienas geriausių šekspyro personažų interpretatorių pasaulyje. Šiuo metu

Gielgudas yra atvykęs į Ameriką, kur Holywoode vaidina naujai statomame filme "Julius Cezaris". Filmą statomas pagal to paties vardo šekspyro dramą.

• **Dail. Arbit Blatas** sausio mėn. New Yorke buvo surengęs savo darbų parodą, apie kurią didieji New Yorko laikraščiai labai gražiai atsiliepė. Šis iš Lietuvos prieš antrąjį pasaulinį karą išvykęs dailininkas pirmuosius meno žingsnius pradėjo pas prof. Galdiką. Vėliau studijavo Paryžiuje, o dabar gyvena Amerikoje. Spauda visur pažymėjo jo lietuvišką kilmę.

• **Komp. J. Bertuliui** suėjo 60 metų amžiaus. Šis daug lietuviškosios muzikos srityje nuveikęs kompozitorius šiuo metu gyvena Los Angeles mieste.

• **Mišios Mindaugo garbei**, kurias parašė komp. Jeronimas Kačinskas, jau pasirodė iš spaudos. Veikalas parašytas mišrių balsų chorui, solistų kvartetui su vargonų ir septynių varinių pučiamųjų pritarimu. Viso 69 puslapiai. Leidinį išleido savo lėšomis prel. Pr. Juras. Spausdino Gregorian Institute of America.

MOKSLO ĮVAIRENYBĖS

Rentgeno spinduliai paveikia dantis. Laivyno mokslininkai pastebėjo, kad žiurkėms, esančioms Rentgeno spindulių įtakoj, išauga nauja pora priekinių dantų. Šie yra labai ilgi ir silpni. Kitus dantis šie spinduliai sužaloja.

Dabar jau vartojami švininiai skydai, kad apsaugojus dantis, ypač vaikų, nuo Rentgeno spindulių įtakos.

Naujos žuvys. Kalifornijos įlankoj pastebėta 50 žuvų rūšių, anksčiau neužregistruotų. Mokslininkai klasifikuoja Kalifornijos gyvūniją. Tam rajone jau yra surasta 585 žuvų rūšys.

Motorinės slidės. Stanley Van Vorhees iš Los Angeles, Calif., užpatentavo savo išradimą — motorines slides. Motoras uždedamas ant slidininko pečių arba du maži motorėliai pritvirtinami prie pašliužų. Pakalnėn leidžiamasi kaip su paprastomis slidėmis, o užvažiuoti ant kalno tereikia tik apversti slides ir įjungti motorą.

Miškininkystės mokykla. Duke Uatas pradeda naują miškininkų paruošimo programą, kurioj kooperuoja 23 kolegijos bei u-tai. Kandidatai gali užbaigti bendrą trijų metų kolegijos kursą bet kurioj iš tų bendradarbiaujančių institucijų. Po to bus specialus 2 metų apmokymas Duke Miškininkystės Mokykloj.

Širdis ant operacijos stalo

• Normalus suaugusio žmogaus širdies plakimas yra 70-80 kartų per minutę; vaiko — apie 130 kartų. Tačiau dr. James A. Lyon yra radęs mediciniškuose dokumentuose 16 at-

ATSKLEISTA KNYGA

PROF. J. ERETAS APIE RUSIJĄ LIEČIANČIAS KNYGAS

Per paskutiniuosius keletą metų Šveicarijoje, kurią drąsiai galime skaityti Europos knygų leidimo centru, buvo išleista nemažas skaičius knygų, liečiančių Rusiją, jos santykius su vakarų pasauliu istorinėje eigoje, jos komunistinę santvarką ir siekius. Ne visos šių knygų yra pasižymėjusios objektyvumu, o kai kurios jų net sąmoningai klaidina skaitytojus savo netikslomis ar neteisingomis žiniomis.

Tokia Rusiją liečianti literatūra buvo apibudinta plačiu straipsniu garsiaame šveicarų žurnale „Schweizer Rundschau“ (1953 m. sausio mėn. nr.), kurį parašė buvęs Lietuvos universiteto profesorius, didelis ateitininkų ir pasasarininkų veikėjas, dabar vėl gyvenantis Šveicarijoje, prof. Juozas Eretas. Ši straipsnį žurnalo leidėjai platina perspausdinę net atskiromis laidomis. Prof. J. Eretas savo straipsnyje pamini virš 10 paskutiniųjų metų laikotarpyje išėjusių knygų. Viena iš jų parašyta amerikiečio, buvusio UNNRA pareigūno, John Fisher. (So sind die Russen, Zuerich 1948). Autorius, visai rusų problemų nepažindamas, prieina net prie tokios nesąmonės, kad Lietuvos ir kitų Baltijos tautų pavergimą prilygina Texas valstybės padėčiai Jungtinių Amerikos Valstybių sąjungoje. Kitoje knygoje (Efraim Briem, Kommunismus und Religion in der Sowjetunion, Basel, 1949) autorius — švedų pastorius — persistengdamas objektyvumo srityje, tvirtina, kad valstybė Rusijoje religijos nepersekiojanti. Persekiojimas esąs tik iš partijos pusės. Čia autorius parodo savo nesupratimą, kad Rusijoje tiek valstybė,

tiek ir partija tarnauja vienam ir tam pačiam tikslui.

Vienoje iš geresnių knygų (Russland und Europa in Geschichte und Gegenwart, Bern 1951) Arnold Jaggi, už tą knygą laimėjęs Berno literatūros premiją, duoda gana gerą rusiškojo pasaulio vaizdą. Jis nepasineria į ideologinius svarstymus, bet daugiau dėmesio skiria istorinei perspektyvai ir dabarčiai, pailiustruodamas ją tkras gyvenimo vaizdais ir net anekdotais. Dar platesnį istorinį bolševizmo nagrinėjimą duoda iš Lietuvos kilęs Robert Saitschik savo knygoje — „Aufstieg und Niedergang des Bolschewismus“ (Zuerich und Darmstadt, 1952). Populiareesnėje formoje dabartinį sovietų gyvenimą ir pavergtųjų tautų spaudimą aprašo lenkė Marta Rudzka knygoje — „Workuta — Weg zur Knechtschaft“ (Zuerich, 1948). Ji pati išgyvenusi visus ištrėmimo vargus moka prieiti ir prie paties šalčiausio skaitytojo, nepalikdama jo abejingo. Panašios apimties buvo ir 1947 metais išleista lietuvių autoriaus N. E. Suduvio knyga — „Ein kleines Volk wird ausgeloescht. Die Tragödie Litauens“ (Zuerich). Ypatingai daug dokumentinės medžiagos apie sovietų ir suomių santykius patiekia suomis H. J. Procope (Sowjetjustiz ueber Finnland, Zuerich, 1947). Jo dokumentai įrodo, koks teisingumas viešpatauja rusų — suomių santykiuose, kai kaltasis apkaltina nekaltąjį nebūtais prasikaltimais.

Prof. J. Eretas straipsnyje pamini ir naują Arthur Koestler, „Nulis ir begalybė“ autoriaus, romaną „Gottes Thron steht leer“. (Stuttgart, '951).

sitikimų, kur vaikų pulsas siekė virš 300. Paskutiniame Pan American Medical Assocation suvažiavime dr. Lyon padarė pranešimą apie vaiką, kurio širdis plakė 310-313 kartų per minutę.

- Dr. E. R. Mauer viename chirurgų žurnale neseniai pranešė apie įpatinę širdies operaciją. Chirurgams pasisekė pašalinti ant širdies augusį riebalinį audinį, vadinamą lipoma, svėrusį 3,5 svaro. Kiek žinoma, tai buvęs pats didžiausias šios rūšies audinys, rastas ant žmogaus širdies.

- Amerikiečių Medikų Sąjungos žurnalas dramatiškai aprašo vieną 4 dienų amžiaus vaikučio širdies operaciją.

Vaikutį beoperuojant, jo širdis staugo nustojo plakusi. Chirurgai tuoj

pat pasiekė vaikučio širdį ir pradėjo ją masažuoti. Už dviejų minučių jo pulsas vėl buvo normalus.

- Minnesotos U-to ligoninių chirurgai atliko komplikotą širdies operaciją, panaudodami šaldymo būdą.

Ligonė buvo įvyniota į specialią guminę antklodę, į kurią leidžiant šaltą alkoholį, mergaitės kūno temperatūra nukrito iki 27,2°C (gi normali žmogaus kūno temperatūra siekia 37°C), o pulsas — nuo 120 iki 70. Kūno procesui sulėtėjus, kraujo tekėjimas į širdį buvo nutrauktas 5,5 minutes ir atlikta sėkminga operacija. Kūno atšildymas karštam vandenį (45,6°C) užtruko 40 minučių.

Toks kūno šaldymas anksčiau buvo išbandytas, panaudojant šunis.

Šiame romane Koestleris pavaizduoja Europos kontinento pavargimą, apatiją ir pasidavimą. Europa parodyta stovinti ant bedugnės kranto ir, vietoje pasiryžimo kovai prieš komunizmą, vis labiau puolanti į nevilgtį. Prof. Eretas čia priduria, kad Koestleris savo romaną vis dėlto neprivedė iki galo. Senoji Europa tikrai guli mirties patale, bet negalima nematyti ir naujai atgimstančiosios Europos, kuri ateina su federatyvinėmis idėjomis, ekonominiu bendradarbiavimu ir be jokios sovietų baimės. Europa mirė, tegyvuoja Europa!

Savo tokiu išsamiu staipsniu prof. Eretas užsipelno didelio dėmesio. Straipsnio mintys vokiškai kalbantiems europiečiams padės susicrentuoti ir atskirti pelus nuo kviečių.
J. B.

O. MILAŠIAUS KELIAS Į PASAULĮ

Prancūzijoje 1939 m. metais mirė poetas O. Milašius, rašęs tik prancūziškai. Dar mažas jis išvažiavo iš Lietuvos. Prancūzijoje išaugo ir išsimokslino. Lietuvą pažino tik iš pasakojimų. Nors jos ir nematė, bet pasijuto esąs lietuviu. Darant Versalio sutartį po I P. karo, jis susirado lietuvių ir jiems mielai padėjo. Vėliau jis buvo Lietuvos Ministeriu Prancūzijoje.

Milašius išgarsėjo kaip poetas. Patys prancūzai, niekur nenuslėpdami jo lietuviškos kilmės, vadindami jį lietuviu, pripažįsta jį esant giliausiu poetu, rašiusiu prancūziškai. Poetas įsibrovė į dideles filosofijos aukštumas, surado gilų vaizdą, kuriame atsisispindi šiaurės krašto motyvai. Perskaitęs vieną kartą, sunkiai įeisi į jo pasaulį, tik su 3-4 skaitymu prasi-veria jo poezijos grožis.

Po jo mirties įvairiuose kraštuose pasirodė jo raštų laidos. Didelę dalį į lietuvių kalbą išvertė Antanas Vaičiulaitis. Paskutiniu laiku išvertė į vokiečių, ispanų kalbas. Neseniai pasirodė ir anglų kalboje išverstų 14 eilėraščių. Išvertė amerikietis Kenneth Rexroth. Knyga pavadinta „Keturiolika eilėraščių“, išleista San Francisco. Išleista nepaprastai gražiai ir meniškai, ant kiekvieno egzemplioriaus pasirašė vertėjas, leidėjas ir raičių rinkėjas. „The New York Times“ savo knygų apžvalgoje leidingą šiltai įvertino ir kartu priminė, kad Milašius yra lietuvis poetas.

Neseniai Prancūzijoje jo misterijai „Miguel Manara“ vienas prancūzų muzikas Henri Tomasi parašė muziką ir padarė iš jos operą. („Miguel Manara“ misterijoje vaizduoja Ispanijos legendarinį Donžuaną). Pirmą kartą šį komponotą kūrinį išpildė Prancūzijos radiofono orkestras, choras ir solistai, diriguojant pačiam kompozitoriui. Kritika gražiai įvertino muziką ir prisiminė, kad Milašius misterijos autorius, yra lietuvis. Šiam kūriniiui pranašaujama šviesi ateitis.

PURVYNAS KLAUSUČIŲ ŪLYTĖLĖJE

Yra lietuvių liaudies daina apie Klausučių ūlytėlę. Kur tie Klausučiai, vargu, kas pasakys. Vieni sako, kad prie Kupiškio, kiti tvirtina kad prie Vabalninko, o tretis nusuka kalbą, kad toks kaimas yra prie Kapčiamiesčio. Kas ten supaisys, o gal daug yra Klausučių, o juose-ūlytėlė, kuri eina per kaimą. Kai palyja, ten pasidaro purvynėlis, ir jaunimas brisdamas dainuoja nerūpestingas dainas. Joje matai žengiančią jaunatvę, v.s. kaimo gyvenimą.

To motyvo pasigavęs, norėjo išeiti ir Liudas Dovydėnas su nauja apysakų knyga — „Per Klausučių ūlytėlę“ ir literatūroje vėl pasirodyti po ilgesnės tylos. Rodos, jo knyga turėjo dvelkti kaimo gyvenimu i r'a baltuma bei džiaugsmu, kuriuo pasižymi pati daina. Bet jo apysakos pavaizduotas pasaulis yra nebe purvynėlis, bet tikras purvynas, kur pats autorius įklimpo iki ausų.

Autorius vaizduoja, kaip prieš I p. karą iš kažkur, iš šiaurės Lietuvos, keliauja keturi maldininkai į šiluvos atlaidus. Keliauja jie ne maldingos nuotaikos pagauti, bet — nuotykių jįškoti. Autorius užsimerkęs vaizduoja tik tamsųjį gyvenimą, nematy-

damas ir kitos gyvenimo pusės. Supernografina jis ir pačius žmones ir suniekina jų religinius jausmus.

Didžiausi apsakos trūkumai yra šie: 1. Kompozicijos stoka; atrodo, kad autorius visai nežinojo, kur veda apysakos intrygą, ką reikia išryškinti, kaip užbaigti. Taip kai kur ištęse iki nuobodumo, o kur reikėjo išryškinti, su pora žodžių apsidirbo. 2. Istorinės perspektyvos stoka. Vaizduoja gyvenimą prieš karą, o veikėjai kalba lyg išgudrėję miesčionukai. Čia rasi ir tokių paradoksų, kaip vestuves su čigonais, kur autorius, rodos, bus viską nurašęs iš matytų filmų. 3. Neišlaikyti ir neišvystyti charakteriai. Jie apybraižom apmesti, be gilumos, be problematikos. 4. Knygos pavadinimo pripuolamumas. Klausučių ūlytėlės vardas visai nesujungtas su pačiu turiniu.

Įdomesnė yra Dovydėno kalba, nors ji dažnai ir neatitinka veikėjo dvasios, bet autorius yra gana išradin-gas. Tačiau ir joje pasitaiko nemažų kalbos klaidų. Tad ši knyga jaunimui nerekomenduotina; kam bristi į purvyną kai tuo tarpu gali daug geresnių dalykų paskaityti.

A. Vėgėlė

“PO TĖVYNĖS DANGUM”

Turi jaunesnių broliukų ar sesučių, — ką tu jiems paskaitysi, padėklamuosi, kad primintų Lietuvą. Iš tų rekomenduotinų knygų priešmokykliniam jaunimui skirtų ir yra „Po tėvynės dangum“. Ją parašė Bern. Brazdžionis - Vytė Nemunėlis, kurio „Meškiuką Rudnosiuką“ ir pats tikriausiai mokėjai mintinai. Vytė Nemunėlis dovanojo mūsų jaunimui visą eilę brangių knygų, sukūrė ištisą epochą. Ir dabar jis primena mums paliktą tėvynę. Tačiau šitoje knygoje dar neviskas: čia rasi ir nuostabius vaizdus. Tai Vytauto Augustino nuotraukos. Jis atsivežė iš tėvynės didžius nuotraukų pluoštus, kur užfiksuotas visas Lietuvos gyvenimas, su šventėmis ir darbais. Iš jų padarė montažus, pritaikydamas mažiesiems skaitytojams. Viršelyje apie grybavimą mergaitę šokinėja nykštukai, toliau surasi Ramunę stebinčią Kauną, pamatysi ir Vilnių tarp gėlių, suliūliuos Trakų ir kiti ežerai, keliu nuskubės mergaitės su kuprinėlėmis, miestelyje bus riestainiais nusnigę, skraidys lėktuvų modeliais ir sapnuosi Gedimino sapnus bei Vyties viziją matysi. Tarp šių vaizdų įsipina gražus tekstas, atitinkas jų nuotakai. Poetas pagauna savo vaikišką psichologiją, dinamiką ir poetinius vaizdais. Ir tas, kuris nematė Lietuvos, čia pajus ežerų bangas ir pamatys mūsų miestus. Visi eilėraščiai sukabinti mažųjų turiniu: dvi draugės

kartu keliauja, kartu džiaugiasi Lietuvos gamta.

Šios rūšies knyga, kur šalia poeto pagreičiui atsistotų ir fotografas meninkas, „Po tėvynės dangum“ yra vienintelė mūsų jaunimo literatūroje. Ji rekomenduotina visam jaunimui, ypač mūsų mažiesiems.

Knygą galėjo geriau išleisti; dabar jos ofsetu spausdintos klisės yra pilkos, nustojusios savo gilumos ir tono žaismo.

(Išleido „Vaga“ 1952 m. JAV. Kaina 2 dol.).

Rimčiausia knygų leidykla

Knygų leidyklos kūriasi spontaniškai, iš privačios iniciatyvos. Jei kur susidaro bendrovė, tai ir jos veikla priklauso tik nuo atski-ro žmogaus. Leidyklų daug pasirodo, bet nedaug išlieka, nedaug įsigyja rimtą vardą. Leidykla turi organizuoti didžių veiklų leidimą, burti aplink save rašytojus ir juos ugdyti. Tokia leidykla nepriklausomais laikais buvo „Sakalas“ Kaune. Jai vadovavo Kniukšta. Jis išleido daugiausia lietuviškų autorių ir tuo įsirašė į mūsų kultūros istoriją.

Turime ir čia nemaža leidyklų. Vienos įieško biznio, kitos visai be pelno „sportuoja“, trečios bando ir veržiasi į geras leidyklas. Viena iš tokių, kuri verta pirmos vietos ir pagarbos, yra Lietuviškos Spaudos Klu-

bas Chicagoje. Šis klubas išleido stambiausius mūsų veikalus, kurių priekyje stovi Lietuvių Poezijos Antologija. Jis nekartoj o anksčiau išleistų veiklų, bet stengėsi visuomenei atnešti naujos kūrybos. Iš jos išleistų praeitais metais knygų tik viena tėra verstinė. Ir paskelbtame šių metų plane pirmą vietą užima originalinė kūryba. Jos planai veda į tas sritis, kurios yra reikalingiausios dabarties gyvenime. Tai yra džiugus reiškinys. Tegu ir kitos leidyklos deda pastangas išleisti kuo daugiau originalios kūrybos.

A. D.

VAIŽGANTO SUKAKTIS

Balandžio mėn. 27 d. sueina 29 metų kaip mirė mūsų rašytojas kanaaninkas Juozas Tumas - Vaižgantas, išaugęs kaip ažuolas mūsų literatūroje. Tegu nepasilieka ši sukaktis nepamirėta mūsų kuopose ir jaunimo rateliuose. Medžiagos minėjimui rasime jo raštuose, paskaitydami ištraukas, o apie asmenį galės papasakoti kiekvienas šviesuolis, nes jis buvo vienas iš populiariausių lietuvių.

ORGANIZUOKIME LITERATŲ BŪRELIUS

Lietuvoje kiekviena gimnazija turėjo savo literatų būrelį, globojamą lietuvių kalbos mokytojo. Kiek ten buvo diskutuojama, kiek neramių talentų reiškesi! Ne visi iš jų pasidarė rašytojais, bet visi išsinešė meilę literatūrai.

Ar nepasigendame tokių ratelių ir Amerikoje? Atsakysite, kas juos suorganizuos, juk neturime lietuviškų mokyklų. Tačiau mes turime jaunimą, kuris noriai reikštųsi tokiuose būreliuose. Kiekvienoje didesnėje kolonijoje turime ir rašytojų ir mokytojų, kurie galėtų tokiam būreliui vadovauti. Atsirastų ir laiko, juk tokiems darbams nereikia didžių valandų. Kad toks būrelis galima suorganizuoti, rodo Čikagos pavyzdys. Ten Aloyzo Barono globoje toks būrelis kuo gražiausiai veikia. Jau matosi jo vaisiai: būrelio nariai dažnai parašo „Ateičiai“, bet kartu ir lavinasi, nagrinėja naujausias knygas, susipažįsta ir su kitomis meno problemomis.

Tad šiuo atveju reikia tik iniciatyvos. O kas jos griebis!! Gali sukrusti ir vieni ir kiti. Gali jaunimas susiburti, o tai būtų geriausia, jis tikrai susiras, kas jiems padės. Reiktų ir rašytojams atkreipti daugiau dėmesio ir savo patirtimi pasidalyti su naujaisiais literatūros mėgėjais. Tokie būreliai galėtų įsikurti Bostone, Putname, Worcester, New York, Philadelphia, Baltimore, Rochester, Clevelande, Detrote ir kitus. Tik reikia noro, tik reikia veikti!

Senas literatas

PLAČIAME PASAULYJE

KANADOS JAUNESNIŲJŲ AT - KŲ IDEOLOGINIAI KURSAI

Hamiltonas. Kursai įvyko 1953 m. sausio mėn. 2-3 d. d. Hamiltone. Dalyvių turėta per 30, daugumoje suvažiavusių iš Toronto ir paties Hamiltono.

Studijų dienos — kursai pradėti sausio mėn. 2 d. vengrių seselių vienuolyno koplyčioje išpūdingomis pamaldomis, kurias atlaikė ir progai pritaikytą pamokslą pasakė kun. Dr. J. Tadarauškas, nuoširdus at-kų globėjas ir šių kursų rėmėjas.

Jaukioje "Dainavos" salėje darbo programa buvo pradėta kun. Dr. J. Tadarauško paskaita tema "Ateitininko pareigos K. Bažnyčiai". Po bendrų pietų tolimesnė programa buvo pašvęsta techniškai kuopos veiklai išaiškinti. St. Verbickaitė pravedė parodomąjį susirinkimą, dalyvių tarpe sukėlusį ilgą ir įdomią diskusiją. Po trumpos pertraukėlės — Hamiltono jaun. at-kų kuopos globėjos St. Prapuolentės referatas spaudos, korespondencijų ir referatų rašymo klausimu. Pirmosios kursų dienos paskutiniąją paskaitą skaitė Kanados Jaun. At-kų S-gos C. Valdybos vice-pirmininkas Bumbulis, sutrauktai iškeldamas pagrindines ateitininko pareigas visuomeniškumo principui.

Antrąją kursų dieną, paprašę Viešpaties pagalbos dienos darbams, pradėjome Andriulio (Toronto) paskaita apie tautiškumą. Kita, lygiai tokia pat įdomi ir aktuali paskaita — "Intelligentiškumas", kurią skaitė Saulis, taip pat svečias iš Toronto.

Jaunųjų suvažiavimo dalyvių žinioms patikrinti buvo pravesti dailaus skaitymo, deklamavimo, iškaltos, literatūros ir ateitininkų ideologijos žinojimo konkursai, kuriuos sumainiai pravedė Kazys Manglicas ir Irena Gotceitaitė. Pirmąsias vietas laimėjo: deklamavime — Lina Verbickaitė (Hamiltono kuopa), dailaus skaitymo — Judita Matulionytė (To-

ronto k.) iškaltos — Renata Petrušaitytė (Hamiltonas) ir Stasys Vaštokas (Toronto). Literatūros bei ateitininkiškos ideologijos žinojimo konkursuose pirmąsias vietas laimėjo net trys asmenys — Lina Verbickaitė, Dalia Treigytė (Toronto) ir Aldona Gurgždytė (Hamiltonas).

Numatyti Razgaičio paskaitai neįvykus, suvažiavimo programa buvo dalimi sutrumpinta. Suvažiavimas užbaigtas bendra visų dalyvavusiųjų arbatale. Suvažiavimą sveikino ir kalbas pasakė kursų suvažiavimo globėjas kun. dr. J. Tadarauškas, Kanados Jaun. At-kų S-gos C. V-bos narys Andriulis, Hamiltono moksł. at-kų kuopos globėja St. Prapuolentė, Hamiltono vyr. at-kų kuopos atstovas Gudinskas ir Toronto jaun. at-kų kuopos pirmininkas Kazys Manglicas. Arbatėlės metu buvo išpildyta įdomi ir linksma programa, kurią atliko pačios jaunosios jėgos.

Pasibaigus šiom dviem įtempto darbo ir susikaupimo dienoms, jų dalyviai išsiskirstė kas sau, tačiau kiekvienas išsivežė daug idėjų ir naujos pasiryžimo ugnies.

S. V.

BROCKTONAS, MASS.

Moksleivių at-kų veikla. Kuopos susirinkime, kuris įvyko sausio mėn. 23 d. Sužiedėlių namuose, buvo išrinkta nauja valdyba: Dalia Keblinkaitė — pirmininkė, Lilija Keturakytė — sekretorė ir Eligijus Sužiedėlis — išdininkas ir soc. reik. vedėjas. Kuopos globėja A. Sužiedėlienė skaitė referatą apie ateitininkišką šeimą.

Jaunesniųjų ateitininkų susirinkimas įvyko sausio mėn. 31 d. Susirinkimą įdomiai pravedė kuopos globėja Z. Kucinienė. P. Kucinienė be to yra naujosios sendraugių at-kų valdybos, kuriai pirmininkauja St. Eitavičius, narė.

"Ateities" platintojais Brocktone yra Sužiedėlienė, Kucinienė, A. Keblinkas ir L. Kamockis. Kor.

WATERBURIS, CONN.

Nauja valdyba. Š. m. sausio mėn. 31 d. įvykusiame Waterburio ateitininkų susirinkime, senajai valdybai pasitraukus iš pareigų, buvo išrinkta šios sudėties nauja valdyba: V. Šmulkštys jr. — pirmininkas, J. Valaitis vice-pirm., V. Petruškevičius — sekretorius, J. Paliulienė — išdininkė, ir J. Muraška — valdybos narys.

Placią pereitų kuopos veikimo metų apžvalgą valdybos vardu padarė buv. pirm. J. Gelumbauskas. Kor.

Hamiltono prez. A. Stulginskio kuopos jaunieji at-kai su dvasios vadu ir svečiais. Nuotr. E. Gumbelevičiaus

Pasizadėjimo iškilmės Hamiltone prez.

A. Stulginskio Kuopoje

Nuotr. E. Gumbelevičiaus

KANADA

Windsor, Ont. Vietos ateitininkai š. m. sausio mėn. 24 d. kroatų salėje suruošė literatūros vakarą, atidarą platesniajai lietuvių visuomenei. Buvo pastatyta komedija "Batai", kurios pasižūrėti atsilankė svečių ir iš tolimesnių Kanados lietuviškų kolonijų.

Motrealis, Queb. Nauja Montrealio vyr. ateitininkų kuopos valdyba pareigomis pasiskirstė: I. Mališka — pirmininkas, G. Valiulienė — sekretorė, P. Lukoševičius — išdininkas. Valdybos adresas — 1083 Crawford Br., Verdun, P. Q.

Vasario mėn. 6 d. naujosios valdybos būstinėje įvyko visuotinas vyr. at-kų susirinkimas.

Toronto, Ont. Vietos vyr. at-kų iniciatyva vasario mėn. 1 d. Šv. Eleonos salėje buvo surengti šokiai ir laimėjimų vakaras. Jauki lietuviška nuotaika, gera muzika ir rengėjų sumanumas sutraukė nemažą būrį svečių.

Kor.

EAST ST. LOUIS, III.

Š. m. vasario mėn. 1 d. E. St. Louis Šv. Kazimiero kuopa, siekdama artimesnio bendradarbiavimo su kaimyninėmis kuopomis, suruošė susitikimą su Springfieldo, Ill. ateitininkais. Į susirinkusius kalbėjo kun. dr. A. Deksnys, vietinės lietuvių Nekalto Prasidėjimo parap. klebonas ir didelis ateitininkų bičiulis, ir studentas Končius — Springfieldo atstovas. Pasikalbėjus bei pasitarus įvairiais organizaciniais klausimais, buvo pasilinksminata. Ypatingai visus nudžiugino stud. A. Sabaliauskas savo nuotaikingu "Lietuvos radio" istorijos pavaizdavimu.

Su arbatėle ir gausiais užkandžiais baigėme taip malonų, nors ir labai trumpą susitikimą.

J. K.

PASAULIO LIETUVIŲ ARCHYVAS

Kaip anksčiau buvo pranešta, Pasaulio Lietuvių Archyvas įsikūrė Šv. Kazimiero Akademijos patalpose. Kadangi akademijos patalpos buvo labai ankštos, tai buvo gauta vienoje klasėje vieta pasistatyti spintoms. Pradžiai vietos užteko, bet, gausėjant istorinės medžiagos kiekiui, didėjo spintų skaičius ir kėlė patalpų klausimą.

Kai pastatė mokyklai naujus rūmus, vienuolyno vadovybė archyvui paskyrė atskirame name buvusią muzikos klasę. Kambarys erdvus, su atskiru įėjimu, patogus, archyvui tinkamas. Nei už anksčiau turėtas, nei už dabartines patalpas vienuolynas

RUOŠIAM LITERATŪROS VAKARĄ

Baltimore, Md. Š. m. sausio 11 dieną prof. St. Šalkauskio kuopos moksl. at-kai turėjo susirinkimą. Sekmadienio popietę, erdviame Buračių bute susirinko beveiki visi kuopos nariai. Susirinkime taip pat dalyvavo dvasios vadas ir globėjas kun. P. Patlaba. Nuotaika buvo gyva gal todėl, kad susirinkimui pirmininkavo pats kuopos pirmininkas Antanas Eringis ir sekretoriavo Viktorija Jurgelaitytė. Be kitų programos punktų Algimantas Meidūnas skaitė referatą "Ateitininkas ir jo principai". Kadangi šešetas kuopos narių dalyvavo apygardos suvažiavime Filadelfijoje, tad Genė Buračaitė padarė

trumpą pranešimą. Klausimų ir sumanymų punktas dar labiau pagyvino nuotaiką, mat, grįžusieji iš Filadelfijos iškėlė mintį, kad reikia ką nors suruošti Baltimorėje ir pasiųsti kaimynus. Visiems pritariant, rezultatai buvo tokie: balandžio 11 dieną ruošti "Meno ir literatūros vakarą". Programą išpildytų New Yorko, Filadelfijos ir vietiniai at-kai. Taip pat buvo iškeltas pasiūlymas gėvėnės metu lankyti lietuvių ligonius ligoninėse. Rimtai programai pasiūgus, sudainuota keletą dainelių ir susirinkimas užbaigtas at-kų himnu.

Gen. B.

jokio užmokesčio nereikalauja. Tai daro lietuvių tautos labui.

Vienuolyno vadovybė pasaulio lietuvių archyvo idėją visokiariopai remia, archyvą nuširdžiai globoja ir tą darbą aukštai vertina. Dabar priklauso nuo kiekvieno krašto bendruomenės, ar to krašto lietuvių veiklos pėdsakų archyve bus daugiau, ar mažiau. Vietos yra. Galima išauginti iki tokio dydžio, kad archyvas taptų pasaulio lietuvių istorijos žinyne.

Dabar archyvinę bibliografinę ir muziejinę medžiagą galima siųsti ir didesniais kiekiais. Archyvo adresas lieka tas pats: Pasaulio Lietuvių Archyvas, 2601 W. Marquette Road, Chicago 29, Ill., U.S.A.

Vincentas Liulevičius,
PLA Direktorius

KIEK ŽMONIŲ PASAULYJE

Paskutiniaisiais daviniais, surinktais Pasaulinės Sveikatos Organizacijos, šiuo metu pasaulyje yra maždaug 2.377.000.000 žmonių. Dar prieš an-

trąjį pasaulinį karą žmonių skaičius sukosi apie du milijardus, tad beveik 400 milijonų mažiau negu dabar. Azijoje gyvena 1.253.000.000, tai reiškia, daugiau negu pusė visų žemės gyventojų. Didžiausia pasaulio valstybė yra Kinija su 464 milijonais gyventojų. Antroji iš eilės eitų Indija su 357 milijonais.

• Italų Katalikų Akcijos Vyrų suvažiavimas Romoje, įvykęs spalio mėn., paminėjo 30 katalikiško darbo metų. Suvažiavimas buvo labai iškilmingas. Dalyvių buvo per 150.000. Visos iškilmės prasidėjo spalio 11 d. naujai pačių akcijos vyrų lėšomis pastatytos bažnyčios šventinimu. Naujoji bažnyčia pastatyta garbei Popiežiaus Leono Didžiojo, kuris apgynė Romą nuo baisiojo Atilos būrių. Suvažiavimo užbaigai buvo surengta milžiniška demonstracija — eiseną į Šv. Petro aikštę. Eisenoje dalyvavo tarp kitų tautų atstovų ir lietuvių grupė, vadovaujama vysk. Padolskio. Apie jo ir kitų lietuvių dalyvavimą demonstracijose buvo plačiai rašyta italų spaudoje.

ATSIŪSTA PAMINĖTI

KAIP JIE MUS SUŠAUDE, pulk. J. Petruičio prisiminimai. Išleido PLB Vokietijos Krašto Valdybos Knygų Leidykla 1952 m. 221 psl. Viršelės Liudviko Pretkelio. Kaina \$1.80.

EGLUTĖ, 1953 m. sausis, Nr. 1. Leidžia Lietuvių Kultūros Institutas. Turiningas vaikų žurnalas. Iliustracijos pieštos dail. P. Osmolskio. Redaktorius Pr. Naujokaitis.

NEWS FROM BEHIND THE IRON CURTAIN, 1953 m. sausis, Nr. 1. Mėnesinis leidinys anglų kalba, nušviečias politinę, ekonominę bei kultūrinę sovietų pavergtųjų tautų padėtį. Leidžia Research and Publications Service, National Committee for a Free Europe, Inc., N. Y.

KNYGŲ LENTYNA, Nr. 9-10, 1952. Lietuvių Bibliografinės Tarnybos Biuletenis, leidžiamas VLIKo. Išeina Danville, Ill.

LIETUVIŲ DIENOS, 1953 m. Nr. 1, sausis. Šiame žurnalo numeryje rašo prof. J. Brazaitis, Vysk. V. Brizgys, prof. dr. J. B. Končius, prof. V. Krėvė-Mickevičius, J. Mikuckis, dr. B. Nemickas ir kt. Telpa virš 40 pucšnių nuotraukų iš pasaulio lietuvių gyvenimo. Prenumerata metams \$4.00.

AIDAI, kultūros žurnalas, 1953 m. Nr. 1, sausis. Turinys: V. Ališo, M. Gimbutienės, Pr. Skardžiaus, N. Mazalaitės, dr. Ag. Šidlauskaitės, V. Kazoko, L. Miškinio, A. Tyrulio, Jurgio Blekaičio, T. L. Andriekaus, OFM., J. Brazaičio, Juozo Girmiaus ir kitų autorių proza, poezija ir straipsniai įvairiomis temomis. Žurnalas meniškai iliustruotas. Leidžia T. Pranciškonai. Metinė prenumerata JAV — \$5.00; Kanadoj — \$5.25; kitur užsieny — \$6.00.

LAIŠKAI LIETUVIAMS, 1953 m. Nr. 1, sausis. Mėnesinis Tėvų Jėzuitų leidinys, išeinąs Čikagoje. Prenumerata metams \$2.00.

SV. PRANCIŠKAUS VARPELIS, 1953 m. Nr. 2, vasaris. Mėnesinis re-

"ATEITIES" ATSTOVAI UŽSIENIUOSE

1. Kun. Pr. Garšva
Mendoza 2280, Avellaneda
BUENOS AIRES Argentina
2. Vyt. Čižauskas
36 Grosvenor St.
Moonee Ponds
MELBOURNE, Vic.
Australia
3. Kun. dr. P. Jatulis
Archbishop's House
West Terrace,
ADELAIDE, S. Australia
4. Kun. J. Kuzmickas
21 Ann Place
Little Horton
BRADFORD Yorks, Anglija
5. Kun. J. Steponaitis
St. Patrick's
WIDNES, Lancs, Anglija
6. Kun. P. Girčius
(23) DIEPHOLZ, Lager B.
Flugplatz, Vokietija
7. Jer. Pleinys
113 Cannon St.

- HAMILTON, Ont., Canada
8. K. Ašoklis — "Tėviškės žiburių" knygynas
941 Dundas St.
W. TORONTO, Ont., Canada
 9. Kun. P. Ragažinskas
Caixa Postal 4118
SAO PAULO, Brazilija
 10. M. Laupinaitis
Caixa Postal 118
SAO PAULO, Brazilija
 11. Kun. M. Tamošiūnas — "Kolumbijos Lietuvis"
Colegio Salesiano "El Sufragio"
MEDELIN, Colombia, S. Am.
 12. Kun. A. Sabaliauskas — "Tėvų Kelias"
Colegio Salesiano
Apartado 369
CARACAS, Venezuela, S. Am.
 13. J. Urbonas
575 Giles W. Blvd.
WINDSOR, Ont., Canada

"ATEITIES" GARBĖS PRENUMERATORIAI 1953 M.

1. Msgr. F. Bartkus, Cleburne, Texas
2. Kun. P. Brazauskas, Eugene, Oreg.
3. A. Balčytis, Chicago, Ill.
4. Kun. A. Baltinis, Chicago, Ill.
5. L. Dambriūnas, Ozone Park, N. Y.
6. Kun. Pr. Geiščiūnas, Livingston, Mo.
7. Kun. J. Kučingis, Los Angeles, Calif.
8. Nijolė Kucinaitė, Brockton, Mass.
9. Kun. J. Pakalniškis, Brooklyn, N.Y.
10. Kun. N. Pakalnis, Brooklyn, N. Y.
11. Kun. J. Pragulbickas, Bayonne, N. J.

12. Dr. Vincas Šmulskštys, Waterbury, Conn.
13. A. Tamošaitienė, Kingston, Ont., Canada
14. A. Stravinskas
Pereitais metais "Ateitį" parėmė Popiežiaus Leono XIII Fondas, paskirdamas pašalpą 100 dol.
Visi Didžiai Gerb. "Ateities" skaitytojai prašomi nedelsti ir atsiųsti prenumeratą už šiuos 1953 metus. "Ateities" platintojai ir prenumeratos rinkėjai taip pat yra prašomi kovo mėn. bėgyje padėti visas pastangas surasti galimai daugiau naujų skaitytojų ir išrinkti prenumeratorius mokėstį iš jau esamų ir dar neatsilyginusių.

Administracija už uolų bendradarbiavimą tiek skaitytojams, tiek ir platintojams yra nuoširdžiai dėkinga.

Administracija

MINTĮ MIKLINK

UŽDAVINYS NR. 4

Vertinamas 2 taškais

Kokį skaičių reikia prirašyti penktoje eilutėje, kad visų 5 skaičių suma susidėtų iš to paties skaitmens, pasikartojančio 10 kartų

123456789
987654321
+ 123456789
987654321
.....

UŽDAVINYS NR. 5

Vertinamas 2 taškais

Turime 3 indus. Vienas talpina 8 litrus, antras — 5 litrus ir trečias — 3 litrus. Kiek reikia padaryti pilstymų, kad, naudojantis tik tais indais, būtų galima atmatuoti 1 litrą?

UŽDAVINYS NR. 6

Vertinamas 1 tašku

Mįslė: Kad atsistotų, dangų paremtų, kad rankas turėtų, vagį pagautų, kad kalbėti mokėtų, daug pasakytų.

Ateities Nr. 10 tilpusių uždavinių atsakymai:

Nr. 11: 1. OmAha, 2. MiRažas, 3. NiEtsche, 4. InIc'atyva, 5. ArNoldas, 6. InCidentas, 7. NiHilizmas, 8. SoRento, 9. Trigonometrija, 10. AuSis, 11. UITimatumas, 12. RhOne.

Pirmąsias ir trečiąsias raides iš viršaus į apačią skaitant, sudaro mūsų šūkis: "Omnia Instaurare In Christo".

Nr. 12 — 6 katės

Nr. 13 — $3^3 - 3 = 24$

1952 m. daugiausiai taškų surinkusių pavardės bus paskelbtos spaudoje ir jiems bus paskirtos dovanos.

Rd.

